24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

1941
ЯНВАРЬ
19
ВЫРСАРНИКУН
16 (5731) №

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН, ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН ХАÇАЧĔ.

КУЛЛЕН КИРЛĔ ТАВАРСЕМ ЫТЛАРАХ КĂЛАРАССИШĔН

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ 1941 çулти январĕн 9-мĕшĕнче «Вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсем тата продовольстви тăвассине ÿстермелли мероприятисем çинчен» йышăннă постановлени вырăнти промышленноçа тата промкооперацине вырăнти чĕртаварсенчен куллен кирлĕ таварсемпе çимĕçсем кăларас тĕлĕшпе ĕçе анлăн сарса пыма пысăк майсем туса пачĕ.

Чăваш республикинчи вырăнти промышленность тата промкоопераци ку таринччен куллен кирлĕ таварсем туса кăлармалли пысăк майсемпе çителĕклĕ таран усă курман, çимĕçсем туса кăларас енĕпе татах та начар ĕçленĕ. Ку тĕлĕшпе Промсоюз системи пит те кая юлса пынă пулнă. Промсоюз хăйĕн системинче апат-çимĕçсем туса кăларакан артель тытать пулсан та, вĕсен çуменче выльăх-чĕрлĕх хуçалăхне, выльăхсене самăрлатмалли пунктсене, çырласем, кăмпасем пухса хатĕрлессине организацилемен пулнă. Шупашкарти «Пекарь» артелĕн Атăл лешъенче (Кувшинкăра) выльăх чĕрлĕх хуçалăхĕ пулнăччĕ. Халĕ вăл та пулин пĕтсе ларнă. Кунта вырăн сыснасем, ĕнесем, хур-кăвакалсем, хурт-хăмăр ĕрчетме пит те лайăх. Унтах пысăк пĕве пур. Çырласем, кăмпасем хатĕрлесе, вĕсенчен лайăх апат-çимĕçсем тума май пулман-и мĕн кунта? Иртнĕ çул кăмпасем пит те нумай хатĕрлеме май пулнă, анчах ку тĕлĕшпе интересленсе, пуçарса ĕçлени кăна çитмен. Чăн та, Чеборг çак ĕçе Сосновка ялĕнче организацилеме тытăнса пăхрĕ. Анчах ун умне пĕр йывăрлăх сиксе тухрĕ — çывăхра, таврара ниçта та каткасем тупма май пулмарĕ. Йывăç каскалакан заводсем çывăхра темиçе те пур пулсан та каткасем туянма таçта инçете кайма тиврĕ.

Пулă ĕрчетесси те çавăн евĕрлех. Пирĕн республикăра юханшывсем, çырма-кÿлĕсем сахал мар. Анчах пулă тытас ĕçпе никамах та интересленмест. Промкоопераци, суту-илÿ организацисем Атăлта, Сăрăра тата ытти юханшывсенче пулă тытассине тивĕçлипе йĕркелесен пĕрле апатлантарас тĕлĕшпе ĕçлекен организацисене ытлăн çитлĕнех чĕр пулă парса тăма пулать. Промсоюз пулă тытакан артельсем тума тытăнса пăхнăччĕ, анчах ĕç сĕрекесем пулманнипе чарăнса ларчĕ. Çав артельсем халĕ сĕрекесене инçете кайса туянса килнĕ. Анчах сĕрекесем тăвас ĕçе хамăр артельсенчех йĕркелеме май пур. Пăрачкавра сĕрекесем çыхма пĕлекенсем пит те нумай. Кунта вăл ĕçе пуçарса яни кăна кирлĕ. Вĕсем республика валли сĕрекесем ытлашшипех туса пама пултараççĕ.

Илер тата кирпĕч, черепица, кÿршек-чÿлмек тăвас ĕçе. Колхозсене, предприятисене, хула тата ял çыннисене вĕсем пит те кирлĕ. Вĕсене тумалли чĕртаварсем пит нумай. Анчах çапах та пирĕн республикăра çав производствăна питех те япăх йĕркеленĕ. Промсоюз, асăннă производствăна сарса пырас вырăнне, ку тĕлĕшпе ĕçлекен артельсен шутне чакарас çул çине тăнă. Йĕпреçре тĕрлесе, хитрелетсе тунă кÿршек-чÿлмексем кăларатчĕç. Халĕ çав ĕç пĕтсе ларнă. Черепицăна та тума пăрахнă пекех. Кирпĕч кăларас плана пурнăçа кĕртсе пымаççĕ.

Пирĕн колхозсенче урапасем, çунасем, лаша кÿлмелли хатĕрсем çителĕклĕ-и-ха? Чылай колхозсенче вăл хатĕрсем çителĕклĕ мар. Вĕсене тума уйрăм станоксем кирлĕ те мар. Пирĕн республика вăрмантан пуян. Вăрман промкооперацин тата вырăнти промышленность предприятийĕсен çунасем, урапасем тата кÿлмелли хатĕрсем тăвас ĕçе тивĕçлипе организацилес пулать.

Куллен кирлĕ таварсемпе суту-илÿ тăвас ĕçре тата çакăн пек çитменлĕхсем пур. Çĕрпÿри «Перламутр» артель тÿммесем туса кăларать. Вăл тÿммесене Горький, Ленинград тата ытти хуласене яраççĕ. Çав вăхăтрах хамăр республикăна çавăн йышши тÿммесенех урăх вырăнсенчен, республика тулашĕнчен кÿрсе килеççĕ. Шупашкарти Ленин ячĕпе тăракан артель ачасем валли вылямалли япаласем тăвать. Чебторг çавăн йышши япаласенех хаклăрах хак парса инçетрен илсе килет. Çакăн пек тĕслĕхсене нумай илсе кăтартма пулать.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ йышăннă постановленин пит те паха енĕ тата çакăнта: отходсенчен тата вырăнти чĕртаварсенчен тунă продукцисем пĕтĕмпех, государствăн чĕртаварĕнчен тунă таварсенчен çурри таран хамăр республикăна юлаççĕ.

Чăвашшвейпромсоюз 1940 çулта планпа килсе тăнă чĕртавартан 1.800 пин тенкĕлĕх продукци туса кăларнă. Вĕсенчен хамăр республикăна 10 процент таран юлнă пулнă, ыттисене пĕтĕмпех Свердловск, Челябинск т. ыт. облаçсене кÿрсе кайнă пулнă. Çав вăхăтрах Чебторг тĕрленĕ кĕпесене Украинăран кÿрсе тăнă. 1941 çулта ĕнтĕ пирĕн республикăра илемлĕн тĕрлесе çĕленĕ япаласем 1.500 пин тенкĕлĕх сутма пулать. 1940 çулта çĕвĕ çĕлесе тунă япаласем 11 миллион тенкĕлĕх кăларнă пулнă. 1941 çулта ун пек продукци 14 миллион тенкĕлĕх туса кăлармалла, вĕсенчен 7 миллион тенкĕлĕх хамăр республикăра сутма пулать. Кунсăр пуçне тата тĕрлĕ йĕгĕн сÿсĕсен отхочĕсенчен 2,5 миллион тенкĕлĕх продукци туса кăлармалла. Вăл продукцине пĕтĕмпех хамăр республикăра сутмалла.

Постановленин иккĕмĕш пит те паллă енĕ çакăнта: вырăнти чĕртавартан куллен кирлĕ таварсемпе çимĕçсем кăларассине сарса яма тата организациле́ме вырăнти предприятисене лимитсăр пуçне тата 200 пин тенкĕ таран уйăрса пама ирĕк параççĕ. Халиччен ку тĕлĕшпе вырăнти предприятисенче строительство ĕçне укçа тенкĕ хывнă шучĕпе 50 — 75 пин тенкĕ таран кăна усă курнă пулнă. Пĕчĕк мастерскойсем тума та сметăсем, проектсем туса тăккаланмалла пулнă, вĕсене тĕрлĕ организацисенче пăхса тухса çирĕплетессине кĕтсе нумай вăхăт ирттерме тивнĕ.

Швейпромсоюз системинче государствăн пĕтĕм сÿс отхочĕсенчен тĕрлĕ япаласем туса кăларакан артельсем пур. Вĕсем хăйсен оборотĕнчен налогсем тÿлесе тăнă. Халĕ çĕнĕрен тунă предприятисем икĕ çул хушши çав налогсене тÿлемеççĕ. Çакă вăл çĕнĕ предприятисене лайăхрах аталанса, çирĕпленсе пыма май парать. Улăмран шлепкесем тата ытти япаласем туса сутнишĕн оборот налогне пачах тÿлеттермеççĕ.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ тимĕр-тăмартан тĕрлĕ япаласем: пăтасем, пуртăсем тăвакан, хуçалăхра кирлĕ канра-вĕренсем, кивĕ тумтирсене химиллĕ майсемпе тасатса, сăрласа илемлетекен, сĕтел-пукан, пулă тытмалли сĕрекесем тăвакан мастерскойсем уçма хушаççĕ.

Чăваш республикинче çав асăннă япаласене туса кăларма мĕн кирли пурте пур. Промсоюзăн тимĕр-тăмăрсемпе ĕçлекен, çурма механизациленĕ предприятисем пур (Шупашкарта, Сĕнтĕрвăрринче т. ыт. те). Калас пулать, вĕсем халĕ хăйсен пĕтĕм вăйĕпех туллин ĕçлемеççĕ-ха. Вăл предприятисенче тимĕр пăтасем сахал мар туса кăларма пулать.

Чăваш республикинчи йĕтĕн завочĕсенче отходсем чылай пулкалаççĕ. Вĕсене промартельсене парас пулать. Промартельсем вĕсенчен хуçалăхра кирлĕ вĕренсем явма пултараççĕ.

Швейпромсоюз тумтирсене химиллĕ майсемпе тасатса, сăрласа кăларас тĕлĕшпе 1940 çулти плана 200 процент тултарнă. Ку ĕнтĕ çак ĕç çынсене питех те кирли çинчен каласа парать. Çавăнпа та 1941 çулта ун пек мастерскойсен шутне чылаях ÿстермелле.

Промсоюз системинче атă-пушмак юсамалли мастерскойсем те çителĕклĕ мар. Шупашкарти «Кожупряжь» артелĕ, ĕç нумай пирки, çăматăсене, атă-пушмаксене юсама илмесĕр час-часах каялла парса ярать. Е тата илсен те юсаса параймасăр питĕ нумай кĕттерет.

Чăваш республикинчи вырăнти промышленность тата промкоопераци организацийĕсем СССР Совнаркомĕн тата ВКП(б) Центральный Комитечĕн постановленине пурнăçа ăнăçлăн кĕртсе пыма кирлĕ условисем çителĕклĕ. Ĕçе çĕнетсе урăхлатни вăйлатни кăна кирлĕ.

РЕКОРДЛĂ ÿСĔМ

КАНАШ, январĕн 17-мĕш. (Телефонпа). Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци ячĕпе пуçланнă социализмлă ăмăртăва хутшăнса хăйсем çине илнĕ обязательствăсене пурнăçа кĕртессишĕн кĕрешсе, Канашри вагонсем юсакан заводри рабочисем çĕнĕ çитĕнÿсем тăваççĕ. Инструментальнăй цехри токарь Никифоров юлташ конференци ячĕпе стахановла вахтăна тăрса нормăна куллен 180—200 процент тултарса пырать. Кузнечнăй цехра стахановла вахтăна 20 çын ытла тăнă, вĕсем пурте хăйсен обязательствисене ăнăçлăн пурнăçа кĕртеççĕ. Прессовщик Лашманов нормăна 450 проц., Шихранов—160 проц., Бочкарев—440 проц. тултараççĕ.

Юлашки кунсенче тимĕрç Тимкин мала тухрĕ. Вăл январĕн 15-мĕшĕнче хăйне пулăшакан рабочипе Артемьев юлташпа пĕрле ĕçлесе 140 штука буксо вăй лапа туса хатĕрленĕ, нормăна 636 проц. тултарнă. Унăн ĕçĕнче брак пулман. Вĕсем пĕр кунта 143 тенкĕ те 80 пус ĕçлесе илнĕ. Çак çитĕнÿ рекордлă ÿсĕм шутланать. Ку таринччен никам та 50 штукăран ытла туса кăларман пулнă.

М. ТИТОВ.

―≈≈≈≈≈―

ПĔЛТЕРНИ

1941 çулти январĕн 21-мĕшĕнче, каçхине 8 сехетре, Советсен Çурчĕн ларусем пулакан залĕнче, В. И. Ленин вилнĕренпе XVII çул тултарнă куна паллă тума, хулари парти, совет, профсоюз тата комсомол организацийĕсен траурлă чаплă ларăвĕ пулать.

КУН ЙĔРКИ:

1. 17 çул Ленинсăр, Ленин çулĕпе—Сталин юлташ ертсе пынипе (докладчик—Т. А. Ахазов юлташ).

Билетсене ВКП(б) хула комитечĕн парти пропагандипе агитацийĕн отделĕнче илмелле.

ВКП(б) ГОРКОМĔ.
ГОРИСПОЛКОМ.

ЧĂВАШ АССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМĔН

УКАЗĔ

Чăваш АСС Республикинчи Шупашкар, Вăрмар тата Етĕрне суйлав округĕсем тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутатсем суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округсенчи суйлав комиссийĕсен составне çирĕплетесси çинчен

«СССР Верховный Советне суйламалли Положенин» 45, 46 тата 47-мĕш статьисем тăрăх тата СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ «Уйрăм суйлав округĕсем тăрăх СССР Верховный Советне депутатсем суйламалли суйлав кампанийĕн срокĕ çинчен» 1940 çулти ноябрĕн 11-мĕшĕнче кăларнă Указ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен округсенчи суйлав комиссийĕсене обществăллă организацисемпе ĕççынни обществисен çак представителĕсен составĕпе çирĕплетес:

1. 496-мĕш №-лĕ Шупашкар суйлав округĕ тăрăх

Округ суйлав комиссин председателĕ **Терентьев** Михаил Федорович судпа прокуратура работникĕсен профессиллĕ союзĕн Чăваш республикинчи организацинчен.

Округ суйлав комисси председателĕн заместителĕ **Васильева** Анастасия Ананьевна — пуçламĕш тата вăтам шкул работникĕсен профессиллĕ союзĕн Шупашкар хулинчи организацинчен.

Округ суйлав комиссин секретарĕ **Тимофеева** Антонина Семеновна—Пĕтĕм Союзри Çамрăксен Ленинла Коммунистла Союзĕн Шупашкар хулинчи организацинчен.

Округ суйлав комиссин членĕсем:

Прокопьев Филипп Прокопьевич—Шупашкар хулинчи коммунистла организацирен.

Новиков Григорий Иванович — çĕнĕ строительствăри рабочисенчен, служащисенчен тата инженерно-технически работниксенчен.

Шишкин Мартын Степанович—потребитель кооперацинчи работниксен профессиллĕ союзĕн Чăваш республикинчи организацинчен.

Волков Аверкий Андреевич — ССР Союзĕн оборонине тата авиаципе химистроительствине пулăшас тĕлĕшпе ĕçлекен обществăн (Осоавиахим) Сĕнтĕр районĕнчи организацинчен.

Вазиков Борис Семенович — Сĕнтĕр районĕнчи «Çĕнĕ Юнга» колхозри колхозниксенчен.

Михайлова Дария Михайловна—Ишлей районĕнчи коммунистла организацирен.

Федоров Кирилл Федорович—Ишлей районĕнчи «Коммунист» колхозри колхозниксенчен.

Васильев Дмитрий Васильевич — Советский районри «Динамо» колхозри колхозниксенчен.

2. 499-мĕш №-лĕ Вăрмар суйлав округĕ тăрăх.

Округ суйлав комиссин председателĕ **Смирнов** Александр Дмитриевич — политпросвет учрежденийĕсенчи работниксен профессиллĕ союзĕн Чăваш республикинчи организацинчен.

Округ суйлав комисси председателĕн заместителĕ **Рыбаков** Иван Тимофеевич — Куславкка районĕнчи «Динамо» колхозри колхозниксенчен.

Округ суйлав комиссин секретарĕ **Жуковский** Иван Петрович — государство учрежденийĕсенчи работниксен профессиллĕ союзĕн Вăрмар районĕнчи организацинчен.

Округ суйлав комиссин членĕсем:

Кириллова Анна Кирилловна — Вăрмарти «Спортинвентарь» фабрикинчи рабочисенчен, служащисенчен тата инженерно-технически работниксенчен

Кириллов Василий Иванович—Пĕтĕм Союзри Çамрăксен Ленинла Коммунистла Союзĕн Вăрмар районĕнчи организацинчен.

Тарасов Андрей Григорьевич — ССР Союзĕн оборонине тата авиаципе химистроительствине пулăшас тĕлĕшпе ĕçлекен обществăн (Осоавиахим) Вăрмар районĕнчи организацинчен.

Васильев Мирон Васильевич — Вăрмар районĕнчи «Ирĕклĕх» колхозри колхозниксенчен.

Смирнов Павел Никитич — Куславкка районĕнчи коммунистла организацирен.

Мошкова Анна Поликарповна—Куславкка комбинатĕнчи рабочисенчен, служащисенчен тата инженерно-технически работниксенчен.

Очков Антон Тимофеевич—Октябрьский районри Киров ячĕпе тăракан колхоз колхозникĕсенчен.

Ильин Иван Ильич—Тăвай районĕнчи «Хĕрлĕ Çар» колхозри колхозниксенчен.

3. 506-мĕш №-лĕ Етĕрне суйлав округĕ тăрăх

Округ суйлав комиссин председателĕ **Спиридонов** Георгий Спиридонович — политпросвет учрежденийĕсенчи работниксен профессиллĕ союзĕн Чăваш республикинчи организацинчен.

Округ суйлав комисси председателĕн заместителĕ **Трофимов** Василий Трофимович — Хĕрлĕ Чутай районĕнчи коммунистла организацирен.

Округ суйлав комиссин секретарĕ **Лягина** Вера Николаевна — Пĕтĕм Союзри Çамрăксен Ленинла Коммунистла Союзĕн Етĕрне районĕнчи организацинчен.

Округ суйлав комиссин членĕсем:

Дмитриев Михаил Дмитриевич — Етĕрне районĕнчи коммунистла организацирен.

Аникин Александр Павлович—çĕрĕç оргăнĕсенчи работниксен профессиллĕ союзĕн Чăваш республикинчи организацинчен.

Мольков Егор Герасимович—Етĕрне районĕнчи «Пионер» колхозри колхозниксенчен.

Якимова Ксения Даниловна—Етĕрнери спирт заводĕнчи рабочисенчен, служащисенчен тата инженерно-технически работниксенчен.

Лаврентьева Ксения Матвеевна—ССР Союзĕн оборонине тата авиаципе химистроительствине пулăшас тĕлĕшпе ĕçлекен обществăн (Осоавиахим) Хĕрлĕ Чутай районĕнчи организацинчен.

Кораков Леонтий Григорьевич—Хĕрлĕ Чутай районĕнчи «Красное Сормово» колхозри колхозниксенчен.

Никитин Исаак Никитич — Советский районри «Коммунизмшăн» колхозри колхозниксенчен.

Никитина Анна Никитична—политпросвет учрежденийĕсенчи работниксен профессиллĕ союзĕн Советский районри организацинчен.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Председателĕ
З. АНДРЕЕВА.

Чăваш АССР Верховный Совет Президиумĕн Секретарĕ
Г. ГУСЕВ.

Шупашкар хули. 1941 çулти январĕн 18-мĕш

* * *

В. И. Ленин произведенийĕсене 136,5 миллион экземпляр пичетлесе кăларнă

В. И. Ленин произведенийĕсем Совет Союзĕнче питĕ вăйлăн сарăлнă. Пĕтĕм Союзри кĕнеке палати халĕ 1917—1940 çулсем хушшинче Владимир Ильич тручĕсене мĕн чухлĕ пичетлесе кăларни çинчен малтанхи даннăйсене хатĕрленĕ. Çак вăхăт хушшинче В. И. Ленинăн тручĕсене вырăс чĕлхипе 115,2 миллион экземпляр тата ытти чĕлхесемпе—21,3 миллион экземпляр пичетлесе кăларнă. Совет влаçĕн çулĕсенче Ленин тручĕсене пĕтĕмпе 136,5 миллион экземпляр пичетлесе кăларнă.

Владимир Ильич Ленинăн произведенийĕсене ССР Союзĕнче 74 чĕлхепе: вырăс, украин, белорус, азербайджан, грузин, армян, казах, киргиз, таджик, туркмен, узбек, литва, латви, эстони, карел, молдаван, тутар, башкир тата ытти чĕлхесемпе те пичетлесе кăлараççĕ. Кунсăр пуçне, Ленин произведенийĕсене ютçĕршыв чĕлхисемпе те—англичан, китай, болгар, француз, нимĕç, итали, япони, швед тата ытти чĕлхесемпе те пичетлесе кăларнă.

Ленин произведенийĕсене кашни çулах çĕнĕ изданисемпе кăларса параççĕ. Иртнĕ çулта кăна вĕсене 38 чĕлхепе 8,8 миллион экземпляр пичетлесе кăларнă.

Уйрăмăнах Ленинăн çак тручĕсем вăйлăн сарăлнă: «Империализм, как высшая стадия капитализма», ăна 2.869 пин экземпляр тата 25 чĕлхепе пичетлесе кăларнă, «Государство и революция» — 22 чĕлхепе 2.303 пин экземпляр, «Что такое «друзья народа» и как они воюют против социал-демократов?» — 2.138 пин экземпляр пичетлесе кăларнă. Владимир Ильичăн «Материализм и эмпириокритицизм» ятлă трудне икĕ миллиона яхăн тиражпа кăларнă. «Что делать?» кĕнекене 1.942 пин экземпляр, «Шаг вперед, два шага назад» кĕнекене—1.815 пин экземпляр пичетлесе кăларнă. (ТАСС).

Туристсен хĕллехи сезонĕ

МУСКАВ. Иртнĕ çулта туристсен инçетри путешествийĕсенче 150 пин çын ытла тата тĕрлĕрен экскурсисенче —2 миллион çынна яхăн пулнă. Çав путешествисен маршручĕсем 160 маршрут ытла пулнă. Халĕ Кировскра, Кавказра, Казахстанра, Мускав çывăхĕнче йĕлтĕрçĕ-туристсен станцийĕсемпе ярăнмалли пунктсем 40 уçнă, хĕллехи путешествисен маршручĕсем çав пунктсенчен пуçланаççĕ.

Кронштадтра А. С. Попов памятникне лартаççĕ

ЛЕНИНГРАД. Радио шухăшласа кăларнă А. С. Попов вилнĕренпе нумаях пулмасть 35 çул тултарчĕ. Январĕн 13-мĕшĕнче çыхăну работникĕсен культура çуртĕнче вырăссен аслă ученăйне асăнас ятпа хулари вечер пулнă. Культура çуртĕнчи выставкăра А. С. Поповăн пĕрремĕш радиоаппаратурине тăратнă. Кронштадтри урамсенчен пĕринче А. С. Поповăн памятникне лартаççĕ.

УЙРĂМ ОКРУГСЕНЧИ СУЙЛАВ КАМПАНИЙĔ

Политикăллă çĕкленÿ

ЕТĔРНЕ, январĕн 17-мĕш. (Телефонпа). Уйрăм суйлав округĕсем тăрăх СССР Верховный Советне тата ĕççынни депутачĕсен районсенчи, хуласенчи, ялсенчи тата поселоксенчи Совечĕсене депутатсем суйламалли кампани çинчен СССР Верховный Совечĕн Президиумĕпе Чăваш АССР Верховный Совечĕн Президиумĕ кăларнă Указсем пичетленсе тухнă кунах районри колхозсенче, предприятисемпе учрежденисенче пухусемпе митингсем пулса иртрĕç. Районри ĕççыннисем Указсене пысăк çĕкленÿпе кĕтсе илчĕç.

Январĕн 16-мĕшĕнче ялсовет председателĕсемпе секретарĕсен канашлăвĕ пулса иртрĕ. Канашлура суйлав кампанин задачисем тата суйлавçăсен списокĕсене тăвасси çинчен сÿтсе явнă.

Халĕ пухусенче участоксенчи суйлав комисси членĕсем тата Етĕрне суйлав округĕн комисси членĕсем пулса ĕçлеме çынсем палăртаççĕ. Çавăнпа пĕрлех уйрăм предприятисем социализмлă ăмăртăва вăйлатса пыма пулаççĕ. Етĕрнери спиртзавод суйлав кунĕ тĕлне икĕ уйăхри плана тултарма обязательство илнĕ.

Суйлав кампани пуçланнă май, колхозсем çуракине хатĕрленес ĕçе вăйлатса параççĕ. Агитаторсем те агитаци ĕçĕсене вăйлатрĕç.

АЛБУТОВ.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Суйлав комисси членĕсем пулса ĕçлеме çынсене палăртса çитернĕ

ВĂРМАР, январĕн 18-мĕш. (Телефонпа).Суйлав кампани пуçланни çинчен пĕлтерекен Указсене районри колхозсенче, предприятисемпе учрежденисенче хапăл туса кĕтсе илчĕç. Пур çĕрте те пухусем, митингсем пулса иртрĕç. Колхозниксемпе колхозницăсем, рабочисемпе служащисем уйрăм суйлав округĕсем тăрăх пулакан суйлавсене пысăк çитĕнÿсем тунипе кĕтсе илме, коммунистсемпе беспартийнăйсен блокăн кандидачĕсемшĕн сасăлама пулаççĕ.

Районри колхозсем çуракине кăтартуллăн хатĕрленес, паха вăрлăхсем, ытларах удобренисем хатĕрлес, уйра юр тытса купалантарас ĕçсене йĕркеллĕ туса пыраççĕ. Спортинвентарь фабрики суйлав кунĕ тĕлне икĕ уйăхри плана тултарассишĕн кĕрешÿ пуçарса ячĕ.

Участоксенчи суйлав комисси членĕсем пулса ĕçлеме çынсем уйăрса çитернĕ. Халĕ вĕсене райсовет исполкомĕ пăхса тухма тытăннă.

Агитаторсен семинарне ирттернĕ. Вĕсем участоксенче ĕçлеме тытăнчĕç.

НИКИТИН.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

Хĕрÿллĕ ĕç пырать

ТĂВАЙ, январĕн 18-мĕш. (Телефонпа). Ĕççынни депутачĕсен уйрăм округсем тăрăх пулса иртекен суйлавĕсене хатĕрленес ĕç районра анлăн сарăлса пырать. Участоксенчи суйлав комиссисенче ĕçлеме чи лайăх çынсене уйăрнă. Орденоносец И. Антонов, воспитани ĕçне лайăх организациленĕ шкул директорĕ В. Сергеев, паллă агротехник Ильин юлташсем суйлав комиссинче ĕçлеççĕ.

ВКП(б) райкомĕ суйлава хатĕрленес ыйтупа ялсовет исполком председателĕсемпе агитаторсен канашлăвĕсене туса ирттерчĕ. Суйлава хатĕрленнĕ май суйлавçăсен списокне тăвас, участоксенчи пурлăхсене йĕркелес тĕлĕшпе хĕрÿллĕ ĕç пырать.

ГРИГОРЬЕВ,
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

―≈≈≈≈≈―

ЛЕНИН КУНĔСЕМ УМĔН

40 агитатор уйăрнă

ЕТĔРНЕ. Районра Ленин кунĕсене ирттерме хатĕрленесси анлăн сарăлса пырать. Колхозсенче, предприятисенче тата учрежденисенче Ленин кунĕсене ирттермелли плансем тунă.

ВКП(б) райкомĕн парткабинетĕнче, районри библиотекăра тата педучилищере «17 çул Ленинсăр—Ленин çулĕпе» темăпа выставкăсем организациленĕ. Выставкăсенче Ленин пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен тĕплĕн çутатса панă.

ВКП(б) тата ВЛКСМ райкомĕсем колхозсенче калаçусемпе докладсем ирттерме 40 агитатор уйăрнă.

М. ИВАНОВ.

Эстонире тата Литвара Ленин кунĕсене хатĕрленни

ТАЛЛИН. Январĕн 21-мĕшĕнче рабочисен клубĕсенче, ялсенчи халăх çурчĕсенче, учрежденисенче, шкулсенче, çар чаçĕсемпе карапсем çинче ĕççыннисен аслăран та аслă çулпуçне тата учительне асăнса траурлă ларусем пулаççĕ. Литературăпа документсен выставкине организацилеççĕ. Кашни кунах радио тăрăх Владимир Ильич биографийĕн сыпăкĕсене параççĕ. Паянтан пуçласа «Ленин—основатель Советского государства», «Ленин—организатор социалистического строительства», «Ленин об империализме и империалистической войне» тата ытти темăсемпе лекцисен серине трансляцилеме тытăнаççĕ. Январĕн 22-мĕшĕнче радио итлекенсем Ленинăн граммофон пластинкисем çине çырса илнĕ сăмахĕсемпе паллашаççĕ.

Таллинри Революци музейĕпе Исторpopulated музейĕ парти активĕн Çурчĕпе пĕрле В. И. Ленинăн пурнăçĕпе ĕçĕсене кăтартса паракан выставка организацилеççĕ.

* * *

КАУНАС. Пĕтĕм республикипех Ленин кунĕсене хатĕрленеççĕ.

Партин хуласенчипе уездсенчи комитечĕсем докладчиксемпе беседчиксем уйăрнă. Каунасри партпрос çурчĕ докладчиксем валли ятарласах семинар организациленĕ тата В. И. Ленин çинчен выставка уçма хатĕрленет. Ленин уголокĕсене — выставкăсене нумай предприятисенче, шкулсенче уçаççĕ. Государство издательстви Владимир Ильичăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен Литва чĕлхипе брошюра кăларать.

Январĕн 16-мĕш. (ТАСС).

Калаçусем тата докладсем ирттереççĕ

ЭЛЕК, январĕн 17-мĕш. (Телефонпа). Пролетариатăн генилле çулпуçĕ Владимир Ильич Ленин вилни 17 çул тултарнине паллă тума хатĕрленсе, районри клубсенче, вулав çурчĕсенче, шкулсенче тата колхозсенче «17 çул Ленинсăр — Сталин юлташ ертсе пынипе Ленин çулĕпе», «Январĕн 9-мĕш тата вырăссен 1905 çулти революцийĕн пуçламĕшĕ», «Ленин — ВКП(б) организаторĕ тата çулпуçĕ», «Ленинпа Сталинăн малтанхи революциллĕ утăмĕсем» темăсемпе калаçусемпе докладсем пулса иртеççĕ.

Кунпа пĕрлех клубсемпе вулав çурчĕсенче В. И. Ленинăн ĕçĕсене кăтартса паракан выставкăсем организацилеме пуçланă. Çавăн пекех ятарласа стена хаçачĕсем кăларма хатĕрленеççĕ. Январĕн 21-мĕшĕнче пур колхозсемпе шкулсенче те траурлă ларусем пулаççĕ. Çав кунах район центрĕнче парти, совет, комсомол тата профсоюз организацисен траурлă ларăвĕ пулса иртет. Унта парти райкомĕн секретарĕ М. С. Кузьмин юлташ доклад туса памалла.

Ив. Мосеев.

Ленин кунĕсем умĕн Шупашкарта

Январĕн 17-мĕшĕнче, ВКП(б) Шупашкар горкомĕн парткабинетĕнче агитколлектив руководителĕсемпе агитаторсем валли «17 çул Ленинсăр—Ленин çулĕпе» темăпа лекци пулчĕ. Лекцине пединститут преподавателĕ Д. Андреев юлташ вуласа пачĕ.

Ленин вилни 17 çул тултарнă ятпа парткабинетра чаплă выставка уçнă. Выставка иртнĕ çулхисенчен чылай лайăх. Пролетариллĕ революцин генийĕн Владимир Ильич Ленинăн пурнăçĕпе ĕçĕсене кăтартакан çĕнĕ документсем нумай. Вĕсем хушшинче В. И. Ленин малтанхи хут ссылкăра пулнине кăтартакан картина уйрăмах паллă вырăнта тăрать.

Выставка уçăлнă кунах ăна çĕршер çын пырса курчĕç.

Азербайджанри субтропиксем

Азербайджанра субтропика культурисен çĕнĕ базине тăваççĕ.

Азербайджанри спытлă станцин питомникĕнче граната текен культура 432 сорт, инжир — 180, маслина — 43 тата миндаль текен культура — 56 сорт пур. Чи хаклă сортлă культурăсене суйласа илсе селекци туса лайăхлатнă. Халĕ вĕсене анлăн ĕрчетме тытăнаççĕ.

Чей çулçисем пухса кĕртес ĕçри пысăк çитĕнÿсем

МУСКАВ. Иртнĕ çулта пирĕн çĕршывра чей çулçисем туса илес енĕпе пысăк çитĕнÿсем тунă. Мĕнпурĕ 51.955 тонна чей çулçисем пухса кĕнĕ, вăл малтанхи çулсемпе танлаштарсан 7 пин тонна ытла пулать.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Марксизм-ленинизм теорине çине тăрса вĕренмелле

Пĕпреç вăрманпромхозĕнчи пуçламĕш парторганизацинче пурĕ 17 коммунист. Вĕсем пурте марксизм-ленинизм теорине вĕренеççĕ. 5 коммунист «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне вĕренсе тухса, марксизм-ленинизм классикĕсен уйрăм произведенийĕсене вĕренеççĕ. «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе пĕтернисен шутне К. В. Васильев (парторг), Г. Чернов, Г. Емашев, В. Новиков, И. Федоров юлташсем кĕреççĕ. И. Семеновпа Е. Саперов юлташсем 8—9-мĕш сыпăксене вĕренеççĕ.

К. Васильев юлташ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе пĕтерсе В. И. Ленинăн «Что такое «друзья народа» и как они воюют против социал-демократов», «Об империализме», «О государстве» тата Маркспа Энгельс çырса хатĕрленĕ «Коммунистический манифест», Энгельсăнне «Происхождение семьи, частной собственности и государства» ятлă кĕнекесене тĕплĕн вуласа вĕренет. Вăл илемлĕ литературăпа та анлăн усă курать.

Хăйĕн политикăллă пĕлĕвне ӳстерсе пынине кура К. Васильев юлташа ВКП(б) райкомĕ штатра тăман пропагандист пулса ĕçлеме çирĕплетнĕ. Вăл вăрманпромхозри чи лайăх агитаторсенчен пĕри. Çавнашкалах Г. Емашев юлташ та тăрăшса вĕренет.

Г. Чернов юлташ та хăйĕн политикăллă пĕлĕвне ӳстерессипе тăрăшса ĕçлет. Философи ыйтăвĕсемпе чылай кĕнекесем, илемлĕ литература та нумай вуланă. Хаçат-журналсенче пичетленнĕ консультаци материалĕсене пухса альбом тунă.

Г. Чернов юлташ хăйĕн пĕлĕвне ӳстерсе пынă май, ĕççыннисем валли докладсем туса пама тытăнчĕ. Федоров юлташ та марксизм-ленинизм классикĕсен уйрăм произведенийĕсене вĕренме пуçăннă.

Асăннă юлташсем вĕренĕве практикăллă ĕçпе çыхăнтарса пыраççĕ. Производство планне тултарассишĕн пĕтĕм вăйран тăрăшса ĕçлеççĕ. Вĕренӳ ĕçĕнчи çитменлĕхсем те пур-ха. Коммунистсем пурте тăрăшса вĕренеççĕ теме çук. 17 коммунистран 9 коммунист халĕ те Октябрьти революци умĕнхи тапхăра вĕренеççĕ.

Харпăрхăй тĕллĕн вĕренекенсене пулăшас майпа семинарсемпе консультацисем тата уйрăм калаçусем сахал ирттереççĕ.

В. ВИШНЕВСКИЙ.

Юрăхсăр çынна партирен кăларнă

ВКП(б) Куславкка райкомĕн бюровĕ ВКП(б) членĕн кандидачĕ Петров ĕçĕсене пăхса тухрĕ. Вăл Кунерти колхоз председателĕ пулса ĕçленĕ. Петров колхозниксен массипе çирĕппĕн çыхăнса ĕçлес вырăнне, унтан уйăрăлса тăнă. Колхоза организаципе хуçалăх тĕлĕшĕнчен тĕреклентерсе пырас тата ялхуçалăх ĕçĕсене вăхăтра пурнăçласа пырас чухне Петров яланах ĕçсе, ӳсĕрĕлсе çӳренĕ.

Ку çеç те мар, Петров колхозниксене хĕненĕ тĕслĕхсем те пулнă. Вăл Н. Ермолаев, Антонов колхозниксене хĕненĕ. Петров — ялти хулиган, йăла тĕлĕшĕнчен пăсăлса кайнă çын.

Парти райкомĕн бюровĕ Петровăн ирсĕр ĕçĕсене тĕплĕн пăхса тухрĕ, ăна ВКП(б) членĕн кандидатĕнчен кăлармалла турĕ.

Н. М.

Коммунистсем хушшинчи çар воспитанийĕ

Колхозник, ВКП(б) членĕн кандидачĕ Иванов йĕлтĕрпе çӳреме ăста çын. Вăл гранатăна та аван ывăтать. Çакăнпа вăл ытти колхозниксене пример кăтартать, вĕсене оборона ĕçне вĕренме явăçтарать. Çакăн пирки те ĕнтĕ Тимĕрçкассинчи колхоз çумĕнчи Осоавиахим пуçламĕш организацийĕнче хăйсен воспитанникĕ, йĕлтĕрçĕ тата гранатометчикĕ Иванов çинчен мухтавлăн калаçаççĕ. Иванов Осоавиахим пуçламĕш организацине те куллен пулăшса пырать, оборонăна тĕреклетессишĕн кĕрешет.

ВКП(б) членĕ Михайлов, Ильпешри пуçламĕш парторганизацин секретарĕ, оборона ĕçне вăйлатса тата ăна тăтăшах пулăшса пынипе паллă пулса тăрать. Вăл пуçарнипе çар ĕçне вĕренмелли группăсем организациленĕ. Çапла майпа, ялта 393 çынна оборона ыйтăвĕсем тăрăх вĕрентсе кăларнă. Çавнашкалах ку тĕлĕшпе шкул коллективĕ те аван тĕслĕхсем кăтартать. 1940 çулта шкулта вĕренекенсенчен значкистсем 378 çын хатĕрленĕ.

Уйрăмăнах çакă паха: оборона ĕçне туса пыма партипе хуçалăх организацийĕсен руководителĕсем тытăнаççĕ. Ворошилов пек тĕл перекенсен, массăллă оборона ĕç активисчĕсен йышĕ уйăхран уйăха нумайланать. Осоавиахим, РОКК организацийĕсем, оборона кружокĕсем кунта обществăллă-политикăллă вырăн йышăнса тăма пуçларĕç.

Партин XVIII съезчĕ хыççăн ВКП(б) райкомĕсенче çарĕç отделсем тунă, вăл отделсем ĕçлеме пуçлани иккĕмĕш çул ĕнтĕ, çак тапхăрта, малтанхи 2—3 çулхипе танлаштарсан, оборона енĕпе чылай пысăк ĕçсем туса ирттернĕ. Хальхи вăхăтра районра 118 çĕртре Осоавиахим пуçламĕш организацийĕсем пур, вĕсен членĕсем 1941 çулти январĕн 1-мĕш тĕлне 2285 çынран иртеççĕ. Унпа пĕрлех РОКК ĕçĕсем те вăйланса пыраççĕ, анчах çителĕксĕр. РОКК организацийĕсем 46 çĕрте, членĕсен хисепĕ 400 çынна çитет. Осоавиахим тата РОКК пуçламĕш организацийĕсенче Ворошилов пек тĕл перекенсене 399 çын, сывлăшран химипе тапăнасран сыхлакансене 1.045 çын, санитари оборонин значкисчĕсене 719 çын хатĕрленĕ. Çакăн чухлĕ значкистсем хатĕрлеме вуншар военизированнăй походсем, тĕл перекенсен ăмăртăвĕсем пулса иртнĕ, вĕсене вуншар командăсем хутшăннă. Унпа пĕрлех ку походсемпе ăмăртусене арçынсем тата хĕрарăмсем çĕршер çын тухнă.

Район призывниксемпе тата допризывниксемпе ĕçлес енĕпе республикăра тăваттăмĕш вырăн йышăнать. Иртнĕ çулхи кĕркунне Хĕрлĕ Çар ретне кайнă çамрăксенчен 41,6 проценчĕ 4-шар оборона значокĕ çакнă. Призыва кĕрсе тухнисенчен 49,5 проценчĕ пĕрремĕш ступеньлĕ ВС значокне илнĕ.

Оборона кружокĕсене ертсе пыма тĕрлĕрен курссем витĕр 20 çын вĕрентсе кăларнă.

ВКП(б) райкомĕ оборона ĕçне пысăк вырăна хурать. Райкомăн çарĕç отделĕ оборона мероприятийĕсене пуçарса пырать. Массăллă оборона ĕçне мĕнле майпа лайăхлатасси çинчен райком пленумĕсенче анлăн сӳтсе-явнă. Колхозсенчи тата учрежденисенчи Осоавиахим пуçламĕш организацийĕсен ĕçĕсене парторганизацисем мĕнле ертсе пыни çинчен райком бюровĕнче ыйту лартса сӳтсе-явасси кун йĕркинчи кирлĕ пунктсенчен пĕрине йышăнса тăма пуçларĕ. Кун пек ыйтусене малтан райком бюровĕнче сӳтсе-явас умĕн пĕр-пĕр пуçламĕш парторганизаци оборона ĕçĕпе мĕн-мĕн тунине тата Осоавиахим пуçламĕш организацине мĕнле пулăшса пынине вырăнта тĕрĕслесе тухаççĕ. Кайран райком бюровĕ йышăнса хăварнă решенисене мĕнле пурнăçа кĕртнине контроль туса тăраççĕ. Çапла туни оборона ĕçне малалла вăйлатса пыма пулăшать тата парти райкомĕн бюровĕ йышăннă решени хăйĕн тивĕçлĕ вырăнĕнче юлать. Кунашкал ыйтусене райком бюровĕнче 5 хут сӳтсе-явнă, икĕ хут Осоавиахимăн районри Совечĕн докладне итленĕ.

ВКП(б) райкомĕ хăйĕн решенийĕсенче Осоавиахим ĕçĕсене ертсе пынă çĕрте пуçламĕш парторганизацисен чылай çитменлĕхĕсене палăртса хăварнă.

Районра ВКП(б) членĕсемпе кандидачĕсем 199 çын, вĕсенчен 170 çын Осоавиахим членĕсенче тăраççĕ. 29 коммунист халĕ те Осоавиахим членĕнче мар. 199 коммунистран 100 çын ăна тĕрлĕрен оборона значокĕсем илнĕ. Халĕ коммунистсемпе комсомолецсем умне çакăн пек задача лартнă: кĕске срокра çар специальноçĕсенчен пĕрине вĕренмелле, оборона значокĕсенчен пĕрин нормине памалла.

Хаçатсем çинче авиаци генерал-майорĕ, СССР Осоавиахим Центральнăй Совет председателĕн Кобелев юлташăн «Осоавиахим членĕсене çар ĕçне вĕрентессине урăхлатса çĕнетесси çинчен» ятлă статья тухрĕ. Çак статьяна парти райкомĕ хăйĕн иртнĕ çулти октябрĕн 26-мĕшĕнче пулнă бюровĕнче пăхса тухса мĕнпур пуçламĕш парторганизацисен секретарĕсене те çар ĕçне вĕрентесси мĕнле пыни çинчен парти пухăвĕсенче сӳтсе-явма, унпа пĕрлех пур коммунистсене те çар ĕçне вĕрентессине организацилес тата ăна ирттерес çĕрте активлăн ĕçлеме хушнă. Районра халĕ ăна организациленĕ. 91 группа çар ĕçне вĕренеççĕ, унта Осоавиахим членĕсене 1129 çын явăçтарнă. Партипе совет активне çар ĕçне вĕрентес енĕпе ВКП(б) Чăваш Обкомĕнчен программа илнĕ хыççăн 1940 çулти декабрĕн [illegible]-мĕшĕнче вăл ыйтăва райком бюровĕнче сӳтсе-явнă, командирсен составне çирĕплетнĕ. Партипе совет активĕнчен 220 çын çар ĕçне вĕренеççĕ. Занятисем расписани тăрăх эрнере пĕр кун — виçĕ сехет хушши пулса пыраççĕ. Занятисем мĕнле иртнине ВКП(б) райкомĕн секретарĕ М. Кузьмин юлташ хăй тăтăшах тĕрĕслесе пырать. Çав каçхинех вĕренӳ мĕнле пынине итог туса тухаççĕ.

ВКП(б) райкомĕн çарĕç отделĕн çитменлĕхсем те чылай-ха. Çарĕç отделĕн работникĕсем оборона активне тĕплĕн пĕлмеççĕ тата пĕтĕм ĕçе хăйсем тĕллĕн тума тăрăшаççĕ, оборона ĕçне актива явăçтарса пымаççĕ. Вăл, паллах, пĕччен туса пымалли ĕç мар. Оборона ĕçĕнче активлăн хутшăнса ĕçлекен коммунистсенчен штатра тăман инструкторсен группине туни нумай пулăшма пултарать.

Хальхи вăхăтра çарĕç отделĕ пуçламĕш парторганизацисемпе сахал сыхăннă. Районри 27 пуçламĕш парторганизациren 6 организацире кăна оборона ыйтăвĕсене сӳтсе-явнă. Оборона ыйтăвĕсемпе лекцисем çителĕклĕ пулса пымаççĕ.

Оборона ĕçĕ — куллен туса пымалли ĕç. Ку енĕпе çарĕç отделĕн тумалли ĕçсем нумай. Активпа таччăн сыхăнса ĕçлесен вăл тата ăнăçлăрах пулса пыма пултарать.

ИВ. МОСЕЕВ.

Элĕк, «Чăваш Коммуни» корр.

Парти активĕ агротехникăпа зоотехникăна вĕренме тытăнчĕ

ÇĔРПУ. Районра партактивран 48 çын агротехникăпа зоотехникăна вĕренме çырăннă. ВКП(б) райкомĕн бюровĕ йышăннă тăрăх кашни эрнере пĕр заняти пулса иртмелле. Çак вăхăта çитсе икĕ заняти пулса иртнĕ. МТ Станцин старший агрономĕ Болдырев юлташ «Социализмлă çĕрĕçĕнчи çĕр ĕçлемелли йĕркесем çинчен» темăпа лекци вуласа панă. Январĕн 12-мĕшĕнче Чăвашсен ялхуçалăх институчĕн доценчĕн Рыжов юлташăн лекцийĕ пулнă. Вăл «Ене сăвас, выльăх-чĕрлĕхе пăхса усрас тата тăрантарас» темăпа лекци вуланă. Доцент Рыжов юлташ вуланă лекци ăнăçлă иртнĕ. Çитес вăхăтра кунта ялхуçалăх институтĕнчи преподавательсем татах та лекцисем вуламалла.

ВКП(б) райкомĕн бюровĕ лекцисемпе докладсем ирттерес ĕçе вырăнти агрономсемпе зоотехниксене тата ялхуçалăхĕнчи ытти специалистсене анлăн хутшăнтарма пăхнă. Çитес занятире районри çĕрĕç пайĕн главнăй агрономĕ С. Ильин юлташ «Колхозсенче звеносем организацилесси çинчен» темăпа лекци вуласа парать. Кун хыççăн районри парти активĕ колхозсене звеносем организацилес ĕçре пулăшмаллисене тухса кайма палăртнă.

Парти активĕ социализмлă çĕрĕçĕпе социализмлă выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес ĕçри çĕнĕ наукăна пысăк интереспа вĕренме тытăнни сисĕнет. Юлашки вăхăтра ялхуçалăх ыйтăвĕпе çырнă кĕнекесене районри библиотекăран илсе вулакансен шучĕ ӳснĕ.

(Хамăр корр.).

Учительсем парти историне вĕренеççĕ

Палтайри (Етĕрне районĕ) вăтам шкулти учительсем парти историне харпăрхăй тĕллĕн вĕренеççĕ. Вĕсенчен 12 çын ĕнтĕ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вăтам звено тăрăх вĕренсе пĕтернĕ.

Крылова, Яковлев, Голицына, Александрова, Нарядов, Гаврилов, Д. Голицын, Иванов, В. Голицын учительсем марксизм-ленинизм теорине первоисточниксем тăрăх вĕренеççĕ. Шкул директорĕ В. Голицын юлташ Марксăн, Энгельсăн, Ленинăн, Сталинăн произведенийĕсене уйрăмах тĕплĕн вĕренсе пырать.

Нарядов, Голицына тата Крылова учительсем, «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» вĕренсе пĕтернĕ хыççăн, философипе политэкономи ыйтăвĕсене вĕренме пуçланă.

ВКП(б) райкомĕн пропагандисчĕ Чехонин юлташ шкулта час-часах пулать, вăл парти историне вĕренекенсене пулăшма лекцисемпе докладсем ирттерет. Юлашки тăватă уйăх хушшинче кунта сакăр хут лекци вуласа панă. Нумай пулмасть тата консультацисем те ирттерчĕç.

ИВАНОВ.

Агитаторсен семинарĕ

Çĕнĕ строительствăри партбюро кăçалхи январĕн 14-мĕшĕнче агитаторсен семинарне туса ирттерчĕ. Семинарта участоксенче, бараксенче агитаторсем пулса ĕçлекенсем нумай пулчĕç. ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVII конференцине хатĕрленнĕ май рабочисем хушшинче социализмлă ăмăртăва мĕнле организацилесе сарса пырасси çинчен Николаев юлташ каласа пачĕ.

Н. Петров.

ХАÇАТСЕНЕ ПĂХСА ТУХНĂ ХЫÇÇĂН

Манăçа хăварнă ыйтусем

Оборонăпа физкультура ĕçĕсем ĕççыннисене коммунистла воспитани парас, тăван çĕршывăн оборона вăйхăватне тĕреклетес тата çирĕп сывлăхлă, кирек мĕнле йывăрлăха та сирсе пăрахма пултаракан хăюллă та паттăр ăрăва вĕрентсе ӳстерес çĕрте çавтери пысăк вырăн йышăнса тăни пуриншĕн те паллă. Партин центральнăй органĕ «Правда» хаçат ку ыйтусем çинчен тăтăшах çырать, вăл пире, большевикла пичет работникĕсене, оборонăпа физкультура ыйтăвĕсе хаçатра мĕнле çырмаллине вĕрентсе, пример кăтартса пырать.

Апла пулсан та оборонăпа физкультура ыйтăвĕсемпе çырасси пирĕн республикăри чылай районсенчи хаçатсен страницисенчен пачах тухса ӳкнĕ, вĕсем çак питĕ те пысăк тата кирлĕ ыйтăва манăçа хăварнă.

Йĕпреç районĕнчи **«Колхоз пурнăçĕ»** хаçат çак юлашки виç-тăватă уйăх хушшинче физкультура ыйтăвĕпе пурĕ те пĕр материал çеç пичетлесе кăларнă. Октябрĕн 25-мĕшĕнче тухнă номерта вăл спортăн хĕллехи сезонне хатĕрленесси çинчен пĕр пĕтĕмĕшлĕ статья пичетленĕ те, урăх ку ыйтупа пĕр сăмах та шарламан.

Районри физкультурăпа комсомол организацийĕсем спортăн хĕллехи сезонне мĕнле хатĕрленсе кĕтсе илнĕ, спорт ĕçне халь мĕнле сарса пыраççĕ, физкультура енĕпе, уйрăмăнах йĕлтĕр спортне вăйлатас тĕлĕшпе мĕнле массăллă ĕçсем туса ирттереççĕ, ăмăртусене хутшăнасси мĕнле пырать? Çаксем çинчен «Колхоз пурнăçĕ» хаçатра пĕр сăмах та тупса вулаймастăн. Колхозсенчи физкультура коллективĕсен ĕçĕсем, шкулсенче физкультурăпа оборона ĕçĕсем мĕнле пыни çинчен те хаçат пĕрре те çырман.

Çавăн пекех, хаçат Осоавиахим членĕсене çар ĕçне çĕнĕ программа тăрăх вĕрентесси районри Осоавиахим организацинче мĕнле пыни çинчен те сахал çырать. Чăнах та, СССР Осоавиахим Центральнăй Совет председателĕн Кобелев юлташăн статьине пичетленисĕр пусне, Чăваш АССР Осоавиахим Центральнăй Совет председателĕн Павлов тата Осоавиахим райсовет председателĕн Теплов юлташсен статьисене пичетлесе кăларнă, ку ĕçе пикенсе тытăнма чĕннĕ. Çавăнпа лăпланса ларнă. Осоавиахимовецсене çар ĕçне вĕрентме тунă подразделенисенче ĕç мĕнле пыни, вĕренӳ пахалăхĕ, дисциплина çинчен, уйрăм организацисен паха опычĕсене хаçатра çутатманпа пĕрех.

Шупашкар районĕнчи **«Ленин çулĕпе»** хаçат та, йĕпреçсем пекех, хĕллехи спорт сезонне хатĕрленесси çинчен пĕр заметка панă та, ку ыйтупа урăх çырма шухăшламан. Ним çинчен çырма çук пекех.

Кăçалхи хĕл физкультура енĕпе ирттерекен массăллă мероприятисем тĕлĕшĕпе çавтери пуян. Комсомолецсен заочнăй йĕлтĕрлĕ ăмăртăвĕ, профсоюзсен йĕлтĕрлĕ кросĕ, Хĕрлĕ Çар 23 çул тултарнă ятпа пулса иртекен йĕлтĕрлĕ ăмăртусемпе походсем — çаксем пĕтĕмпех физкультура ĕçне, уйрăмăнах йĕлтĕр спортне вăйлатас, ăна масса хушшине ытларах сарас енĕпе тăвакан мероприятисем. Районри хаçатсен çаксем çинчен тăтăшах çырса тăмалла. Комсомол тата физкультура организацисем пуçарса тăвакан кашни ĕçе çийĕнчех йышăнса ун çинчен ыттисене пĕлтермелле, спорт енĕпе тăвакан кашни çĕнĕ çитĕнӳ çинчен хаçатра çырса ыттисене çавăн пек тума вĕрентмелле.

Физкультура тăван çĕршывăн оборона вăйхăватне тĕреклетессипе таччăн çыхăнса тăни çинчен ĕççыннисен сарлака массине ăнланмалла каласа памалла, вĕсене физкультура ĕçĕпе интереслентермелле.

РСФСР Совнаркомĕ çак кунсенче физкультурăпа спорт ĕçне сарса пымалли мероприятисем çинчен постановлени йышăнчĕ. Вăл постановленире совет органĕсем физкультура енĕпе тумалли ĕçсем çинчен каланă. Районри хаçатсем РСФСР Совнаркомĕ палăртнă мероприятисене пурнăçа кĕртес ĕçре районри организацисене пысăк пулăшу пама пултараççĕ. Вĕсем физкультурăпа спорт тата оборонăллă ĕçсене вăйлатас тĕлĕшпе ыйтусене вăхăтра тата тĕплĕн лартмалла, вĕсене пурнăçа мĕнле кĕртнине тĕрĕслесе пымалла. Районри хаçатсен оборонăпа физкультура ыйтăвĕсене хакламасăр тăрас йăлана пăрахмалла.

≈≈≈≈≈≈≈

Ĕçе япăхтарса янă

Комсомолăн Красноармейский райкомĕ çамрăксем хушшинчи пропагандăпа агитаци ĕçне ертсе пыма комисси уйăрнăранпа виçĕ уйăх çитрĕ. Анчах çак комиссин ĕçĕ вырăнтан та хускалман-ха. Комисси ĕçне чĕртсе яма кирлине комсомол райкомĕ мансах кайнă.

Çакна пула Красноармейский районри комсомолецсемпе союзра тăман çамрăксем хушшинче политикăллă воспитани ĕçĕ çукпа пĕрех.

Акă, районра чи пысăк тата примерлă шутланса тăракан «Янмурзино» колхоз çумĕнчи пуçламĕш организацине илсе пăхар. Ку организацире 30 комсомолеца яхăн. Ялта союзра тăман çамрăксем те чылай. Иртнĕ çулсенче комсомолецсем нумайĕшĕ «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» харпăрхăй тĕллĕн вĕренме сăмах панă. Чылайĕшĕ йĕркеллĕн вĕренсе пыма тытăннă. Хаçат-журналсем вуласа пынă. Комсомолецсене вĕренме уйрăм кабинет пур. Унта кĕнекесем чылай. Ленинпа Сталинăн произведенийĕсем те пур.

Анчах, комсомол райкомĕ пулăшу паман пирки, ку организацинче те парти историне вĕренесси чарăнса ларнă. Комсомолецсемпе çамрăксем валли иртнĕ çуллахи вăхăтранпах ĕнтĕ пĕр доклад та, пĕр лекци те, пĕр консультаци те пулман.

Иртнĕ вăхăтра комсомолецсем ыйтнипе районри чылай çĕрте парти историне вĕренмелли кружоксем тума палăртнă пулнă, вĕсенчен пĕр кружок та ĕçе тытăнман-ха. Пропагандистсем тупса паман.

Райкомолăн пропагандăпа агитаци комиссийĕ декабрь уйăхне валли ĕç планĕ тунă пулнă. Çав план тăрăх лекцисемпе консультацисем 16 çĕрте ирттерме палăртнă. Лекторсемпе докладчиксене те палăртса хунă. План тăрăх ыйтусемпе ответсен вечерĕ, райцентрта комсомолецсемпе юлташла калаçу ирттерме палăртнă пулнă. Пит лайăх план. Анчах çав плана комисси никама та кăтартман, лекторсемпе консультантсене те пĕлтермен, комисси ларăвĕнче йышăннă та, хутсем ăшне чиксе хунă. Çапла вара, план тăрăх тума палăртнă ĕçсем пĕртте пурнăçланман.

Комсомолецсемпе çамрăксем хушшинчи пропагандăпа агитаци ĕçне çапла япăхтарни — пит те пысăк сиен кӳрет. Малашне ĕçе вăйлатса ярас пулать.

А. Киселев.

КРИТИКĂПА БИБЛИОГРАФИ

Пиçсе çитмен япала

«Кĕçĕн çулхи ачасем» валли çырнă кĕнекене алла илсессĕн, эпĕ те ача пекех савăнатăп. Кĕнеки вĕçевçĕсен пурнăçĕ çинчен калать пулсассăн, хуплашкинчех ешĕл çеремпеле тăп-тăп ката е усрав вăрман çийĕн ярăнса пыракан самолет ӳкерчĕкĕ тунă пулсассăн — вулама татах та ытларах илĕртет вăл.

Ку анчах та мар-ха, хамăрпа пĕрле ĕçлекен писательсемпе художниксен кĕнеки пичетленсе тухни пире тата ытларах савăнтарать. Савăнтармасăр! Классиксен, тĕнчипе паллă хальхи совет писателĕсен ачасем валли çырнă произведенийĕсене чăвашла куçараççĕ. Вĕсемпе пĕрлех Чăваш АССР Государство Издательствин ача-пăча литератури секторĕ хамăр авторсен произведенийĕсене пичетлеме тытăнчĕ. Чăваш совет писателĕсем ерипен — çителĕклĕ мар пулин те — ача-пăча литературине тăвас ĕçе хутшăнса пыраççĕ. Ку чăнах та пысăк тата савăнтаракан ĕç ĕнтĕ.

Илетĕн те кĕнекене алла — пурте йĕркеллех пек: «Вĕçевçĕ Уçăп» ятлă, çыраканĕ Митта Петĕрĕ, редакторĕ Кузьма Чулкась, тиражĕ 5000 экз., хакĕ 50 пус. Хуплашкине 3 сăрпа ӳкернĕ, шалта та ӳкерчĕксем пур. Кĕнекене илемлетесси енĕпе А. Чирков тата П. Белов ĕçленĕ, тенĕ.

Вулама тытăнатăн та калавне, савăнтах темшĕн кăмăл хуçăлать, çăвар тути пĕтет тенĕ пек, калав тути пĕтсе пырать...

Малтанхи предложенирех автор ĕç хальхи вăхăт умĕн темиçе хут та тата нумайччен пулса пынине кăтартакан глаголсен виççĕмĕш сăпатри пурлă-суклă формине илет те, калава вĕçĕмсĕрех çав формăпа çатăртаттарса каласа каять. Тăршшипех вăл **атчĕ, етчĕ, анччĕ, енччĕ** туса сиктерсе пырать: калаçатчĕ, хуратчĕ, култаратчĕ, манмасчĕ (!), тыткалатчĕ, теччĕ (?), алхасмастчĕ, ачаччĕ... Кĕнекен пĕр страницинчех уп пек формăпа çырнă хальхи умĕнхи вăхăтри глаголсемлĕ предложенисем вунпиллĕкрен те иртеççĕ. Пĕчĕк калава «атчĕ-етчĕ»-сене вуласа йăлăхтармаллăхах чыхса тултарнă. Çитменнине тата, тĕрлĕ правилăна пăхăнса çырнă вĕсене: атчĕ, ачĕ, асчĕ (манмасчĕ), еччĕ...

Предложенийĕсене темле кукăрткаласа, хуçкаласа пĕтернĕ.

«Кама хывнă-ши ку ача?—тетчĕç ватăрах тенĕ (?) çынсем те, Уçăп хăтланчăкĕнчен (!) тĕлĕннĕ пек пулса».

Мĕн тума кирлĕ пулнă-ши кунта «тенĕ» сăмах? Кĕçĕн çулхи ачасене тата, кĕнекере чи малтанах «ача кама хывни» çинчен вулаттарас тени те тĕлĕнтерет.

«Эпĕ санпала урăхран (?) вылямастăп».

«Хырăмĕ выççиччен ярăнса йăлăхнĕ хыççăн çеç амăшĕ патне таврăнатчĕ».

Хырăмĕ выççиччен ярăннă хыççăн е тата ярăнса йăлăхнă хыççăн... таврăннă пулĕ. Выççиччен ярăнсассăн çеç йăлăхаççĕ-и ĕнтĕ ачасем? (Сăмах кунта ĕç яланах çапла пулни çинчен пырать—многократная форма).

«Ачана йăпанчăклă сасăпа кулса вĕсем Уçăпа хăйсем патне чĕнсе илнĕ. Çак предложенире чарăну палли сиксе юлни кăна мар, «Ачана» тата «Уçăпа» сăмахсем пĕр япаланах пĕлтерни кунта ĕçе пăсать.

Кĕнекере сăмахсене йĕркесĕр купаласа кайни татах та нумай. Кун пек примерсем йăлăхтарнă пулин те, тата çак вырăна калăпăшпех илсе пăхар-ха.

«Пĕринче çапла:

— Кил-ха, ачам... кил-ха кунта? — текен сасă çыран хĕрринчен сасартăк илтĕнсе, шывра кăвакал пек шăпăртатса чакаланакан Уçăпа шартах сиктерсе ӳкернĕ. Тĕлĕннĕ пек пулнă май çарăнса (?) **сасă паракан çыран çине** (!) чылайччен пăхса тăнă вăл».

Карăнса сасă паракан çыран! Мĕн ку?

Çакă ĕнтĕ автор ачасене валли лайăх, вичкĕн, питех те ăнланмалла чĕлхе тет пулас та, анчах вăл литература чĕлхи мар, вăл илемлĕ литература чĕлхи яхăнне те пымасть.

Ачасем валли çырнă кĕнеке (паллах, пысăккисем валли çырнă кĕнеке те çавах) содержани енчен тарăн, ачасене коммунистла воспитани парас, вĕсен пĕлӳлĕхне хăпартас енĕпе усăллă пулмалла, вăл наука енĕпе тĕрĕс, чĕлхе тĕлĕшпе çивчĕ те çăмăл вулакан, лайăх ăнланмалла, ачасен кăмăлне çĕклентерекен, вĕсене кĕрешӳ ĕçне тăмашкăн хатĕр ӳсме хавхалантаракан кĕнеке пулмалла.

Çакна автор пĕлмеллех. Пролетари литературине пуçарса яракан, пирĕн гениллĕ писатель А. М. Горький ача пăча литератури пирки питĕ уççăн та татăклăн кăтартусем парса хăварнине вăл вуланах ĕнтĕ. Анчах кĕнекен çырнă чухне вăл çавсене пачах манса кайнă пулмалла.

Калавĕ чĕлхе енчен начар та, тен содержанире мĕн те пулин пулĕ тесе, кĕнекене ирĕксĕрех, вĕçне çитиех вуласа тухатăн.

— Атте ăçта кайнă?—тесе ыйтса аптăрататать Уçăп хăйĕн амăшне. Тăхăр çулхи Уçăп çырмара чакаланма, раксем тытма юратнă. Пĕрре ăна ыран ăшне пытаннă красногвардеецсем чĕнсе илеççĕ. Вĕсем Уçăп ашшĕн юлташĕсем иккен. Уçăп килне каять те ашшĕпе амăшĕ мунчара калаçнине илтет. Ашшĕпе калаçса, Уçăп унăн вăхăтне ирттерсе тăрать. Çав хушăра шуррисем яла пырса кĕреççĕ, Уçăп ашшĕ офицера персе вĕлерет, ăна хăйне шуррисем илсе каяççĕ те асаплантарса вĕлереççĕ. Унтан хĕрлисен отрячĕ килсе кĕрет те шуррисене ялтан хăваласа ярать. Пурна-киле Уçăп амăшĕ колхоза кĕрсе ача площадкинче ĕçлет, сывлăшра самолет, мотор сасси. Тен Уçăпах пуль? Е унăн тантăшĕ вĕçет?..

Калав содержанийĕ çакăн пек.

Нимрен малтан кунта тема çинчен калас пулать. Калава пачах та темăна пăхăнса çырман. Кĕнекене илсессĕнех, кĕнеке хуплашки çине туса кăтартнă самолет çинчен, сывлăш геройĕсем, летчиксем çинчен вулатăп, тесе çунатланса ăмсанни ахалех çухалать.

Тема çинчен автор калав вĕçĕнче çеç аса илет, анчах кăна та иккĕленсе кăна калать.

«Телейлĕ Уçăп... Вĕçевçĕ Уçăп.. Виççĕмĕш çул вĕçет вăл... Виççĕмĕш çул самолет рулĕ унăн аллинче.

Авă сывлăшра самолет... Сывлăшра мотор сасси. Тен Уçăпах пуль? Вăл пулмасан та унăн тантăшĕ. Унăн сывлăшри кирек мĕнле тăшманпа та пĕр хăрамасăр кĕрешме хатĕр тăракан паттăр юлташĕ!»

Вĕçевçĕ çинчен кĕнекере çакна çеç каланă. Кĕнекен малтанхи пайĕпе вăл пачах çыхăнса тăмасть. Ку сăмахсене кăларса пăрахсассăн та, калав çав-çавах юлать. Апла пулсан кĕнекене мĕншĕн «Вĕçевçĕ Уçăп» тесе ят панăши?

Тĕплĕрех пăхса тухсассăн, вĕçеври калавра «ура пӳрнисем хыпашласа упнă шăтăксенчен кутăн утакан(?) ачасене туртса кăларакан çамрăк ача» ăна пулса тăнă. Красногвардеец-партизансене пулăшу парас енĕпе геройла ĕç тăвассинчен те авторĕ ăна хăтарать. Ашшĕне çăлас енĕпе те ăна ĕçлеттерессшĕн мар. Авторĕ ăна шавçрен пăрса хăварма тăрăшать:

«Пăрăнса утнă Уçăп!..», «вăл ача пагĕнчен пăрăнса каятчĕ». «Çамрăк Уçăп, пахчана кĕрсе куçран çухалнăскер, вĕсене (шуррисене) сăнаса ĕлкĕреймен». Çавăнпа та вăл нимĕн те туман. Ачасен ун сăнлăхĕнче хăйсене валли примерлăх, сăнаса вĕренмеллине нимĕн те тупаймаççĕ.

Ку произведенин питĕ пысăк çитменлĕхĕ.

Уçăпăн ашшĕ те калавра красногвардеец геройлăхне кăтартаймасть. Хăйсен ялĕнче пулать вăл, ял çыннисемпе пачах çыхăну тытмасть. Шуррисен аллине те ăнсăртран лекет.

Акă мĕнле сăн-сăпатлă пулса тухнă тата Митта Петĕрĕн ял çыннисем те:

«Кĕтӳççĕр кĕтӳри сурăхсем пек пăлханса кайнă ял халăхĕ хĕрлисене хавассăн хирĕç тухса илнĕ... Яла пырса кĕнĕ хĕрлисен отрядне ӳксе пуççапнă хăшĕсем. «Йăлăну... йĕрӳ... макăру...»

Ялĕсенче шуррисене хирĕç тăрас енĕпе нимле вăй та çук иккен. Хăçанхи ял вăл? Граждан вăрçи вăхăтĕнче ял халăхĕ «кĕтӳççĕр кĕтӳ» пулнă-и? Ку — элек, тӳсме çук суя япала!

Уçăпа тĕл пулса калаçакан икĕ красноармеец та питех те шупкан курăнаççĕ. Вĕсем: «Çамка урлах витĕнсе тăракан тĕм хура çӳçлĕ Уçăпăн пуçĕнчен шăлса ачашланă».

9 çулхи ачана вĕсем çакăн пек «чĕптенĕ»(!) иккен:

— Пуянсем пур-и сирĕн ялта?

— Пур пуль,—тенĕ Уçăп.

Тĕлĕнмелле япала. 1919 çулта, красногвардеецсем Устимовпа пĕрле вĕсен ялне шуррисенчен, пуянсен пусмăрĕнчен хăтарма килеççĕ иккен те, ун чухне ялта пуянсем пуррине пĕлмеççĕ. Çав енĕпе ачана тĕпчеççĕ пулать! Кам ĕнентĕр ăна?

Ачи те тата, пулас вĕçевçĕ Уçăп ĕнтĕ, шкула вĕренме кайнăскер—тĕлĕнмелле ача. Красноармеецсене: «Эсир мĕншĕн кунта çӳретĕр?»—тесе ыйтать те, лешсем «Юрамасть-им?» тенине хирĕç:

— Ӳсекен тырă калчисене таптамалла мар вĕт», тет.

«Çырма улăхĕнчи тин çеç пуç сăхса шăркана ларма пуçланă ыраша, пучахĕсем, çилсĕр-мĕнсĕр хумханса (?), хăйсене хăйсем пăшăлтатса калаçкаланăскерне», çын çӳллĕш пулнăскерне, Уçăп калча тет иккен-ха.

«Тин çеç шăркана ларнă пучахсем çилсĕр-мĕнсĕр хумханса пăшăлтатнине» те кĕнеке авторĕ тĕлĕкре курнă пулмалла. Уçăпсем тем каласан та ăна ĕненес çук. Çилсĕр, сывлăш варкăшмасăрах ыраш хумханнине суйса ĕнентереймĕн вĕсене.

Кунтан та ытларах пире ĕçĕн тепĕр енĕ тĕлĕнтерет. Ăна авторĕ çырнă чухне хăй асăрхаман та пулĕ, анчах произведенире тырă калчине таптасси çинчен калани, художествăллă деталь енĕпе илсессĕн, пачах урăх япала патне илсе пырать.

Партизан ачи, ашшĕне тата хĕрлисене тем пекех ĕмĕтленсе кĕтекенскер икĕ красноармеец урипе таптанакан калчана хĕрлисем яла килессинчен те ытларах хакла хунă пек пулса тухать.

Красноармеец çĕлĕкне тăхăнса пăхасшăн, ашшĕнни пек шинель тăхăнасшăн çунакан ача, красноармеецсене ун пек калама пултарманах. Ку пирĕн автор пурнăçа тĕплех пĕлменнине, е объективлă илсессĕн, граждăн вăрçи вăхăтĕнчи ачасем пирки суйнине кăтартать.

«Пыл хурчĕсем çырансенчи(?) сарă чечексем çинче нăйлатса пыл тĕпренчĕкĕ(!) пуçтарнă», тени те ачасенчен мăшкăлани кăна. Чечек сĕткенĕ—нектар тĕпренчĕклĕ маррине вĕсем пĕлеççĕ.

Литература приемĕ тесе, сăнлăхлăрах чĕлхе пултăр тесе пулас, автор ачасене наука енĕпе тата тепĕр çĕнĕ япала тупса панă.

Ачан «пайăркаланса выртакан çӳçĕсем те тарлаççĕ», тесе çырнă кĕнекен 13 страницинче. Çӳç вăл тарламасть пулĕ, тарпа йĕпенет кăна.

Кĕнекере туллимар предложенисем ытла та нумай.

Чарăну паллисене тĕрĕс лартманни, корректурăллă йăнăшсем чылаях.

Мĕн темелле ĕнтĕ ку калав пирки юлашкинчен, пĕтĕмĕшпе илсессĕн?

Ачасем валли ун пек çырма кирлĕ маррине кăтартакан тĕслĕх, пиççе çитмен япала темелле. Ăна вуласа вăхăт ирттерме те тăмасть.

Содержани енчен — ачасене усă кӳрекенĕ, вĕсен кăмăлне килмелли калавра нимĕнех те çук. Ачасем пример илмелли геройла ĕç те çук калавра.

Чĕлхи начар, йăнăшсем чылай.

Композици енчен те вăл пиçсе çитеймен.

Калав темле произведенин сыпăкĕ, ăнсăртран хăйпăнса ӳкнĕ касăкĕ пек кăна туйăнать.

Кĕнеке пичĕ, ӳкерчĕкĕсем аван. Анчах вăл — начар япалана витнĕ вывеска кăна. Кĕнекере Митта Петĕрĕн тата «Шкула кайнă чух» ятлă пĕчĕк калавĕ пичетленнĕ.

Калавра пĕр пионер шкула кайнă чухне хăйĕн хĕрлĕ галстукне сулласа, поезда чарни, ăна крушени пуласран кăтарни çинчен каласа панă. Теми аван, чĕлхи енчен те калав аптăрасах каймасть. Анчах калавра ĕçе ытла та çиелтен кăна илсе кăтартнă.

Калав ачасене вырăс писателĕ Гарпин çырнă «Сигнал» произведенине аса илтерет, анчах вăл, паллах ĕнтĕ, «Сигнал» мар. Ку калав та кĕнеке пахалăхне çӳлĕ вырăнах çĕклеймест.

Н. ВАСЯНКА.

Чăваш республикинчи промышленноçлă предприятисем 1940 çулта продукци туса кăлармалли плана мĕнле тултарни

Наркоматсемпе предприятисем	1940 çулти плана тултарнă (процентпа)	1940 çул 1939 çулпа танлаштарсан (процентпа)
1. Союза пăхăнса тăракан промышленность	100,4	101,6
Буинскри сланец рудникĕ	50,3	—
Вăрнарти фосфорит завочĕ	67,3	66,6
Куславкка комбиначĕ	108,1	90,2
Çĕмĕрле комбиначĕ	92,6	89,1
Миренри йĕтĕн завочĕ	216,8	163,4
Пăрачкаври йĕтĕн завочĕ	124,8	99,5
Çĕмĕрлери «Большевик» завод	101,4	102,1
Çĕмĕрлери вăрман хатĕрлекен контора «Дубитель»	85,9	109,5
Етĕрнери спирт завочĕ	59,4	67,6
Сĕнтĕрвăрринчи спирт завочĕ	64,7	70,7
Шупашкарти ликерпа эрех завочĕ	90,6	89,9
Паральшскри хăма çуракан завод	104,1	102,4
Пăрачкаври Рыблеспромхоз	79,9	113,0
Улатăрти паровозсем юсакан завод	100,7	91,3
Канашри вагонсем юсакан завод	132,2	161,1
Енĕшпуçĕнчи кирпĕч завочĕ	65,0	117,2
Сĕнтĕрвăрринчи судоверфь	101,8	135,6
2. РСФС Республикине пăхăнса тăракан промышленность	110,6	138,6
Элĕкри сӳс-кантăр завочĕ	84,4	102,8
Шупашкарти тир-сăран комбиначĕ	90,7	110,7
Шупашкарти инпошив мастерскойĕ	121,8	—
Çăкăр пĕçерекен трест	147,0	158,8
Сĕнтĕрвăрринчи винпром	58,9	118,7
Маслопром	114,0	111,6
Пулă хуçалăхĕ	65,2	107,4
Улатăрти гармонь фабрики	88,0	148,3
Химфармлаборатори	75,5	80,6
3. Чăваш АССР промышленносĕ	94,2	101,0
Шупашкарти кирпĕч завочĕ	94,3	100,3
Ивановри кирпĕч завочĕ	100,7	100,1
Вăрмарти «Спортинвентарь» фабрики	102,0	78,6
Алтышевăри хăма çуракан 5-мĕш № завод	100,9	96,8
Улатăрти хăма çуракан 7 тата 8-мĕш № заводсем	95,3	90,3
Буинскри хăма çуракан завод	90,9	87,1
Кирери хăма çуракан завод	67,9	124,0
Етĕрнери çу завочĕ	92,3	159,4
Крахмал тресчĕ	124,6	118,1
Мельтрест	109,1	115,6
Макарон фабрики	49,2	54,0
Канашри аш-какай комбиначĕ	101,9	86,0
Техжирпром	137,9	132,7
Метровес	94,9	109,0
Примус горелкисем тăвакан завод	8,1	—
Улатăрти типографи	110,0	110,2
Шупашкарти типографи	88,2	100,9
Канашри типографи	112,3	123,5
Çĕрпӳри типографи	80,9	95,4
Çĕмĕрлери типографи	91,3	110,3
Районри промышленность	96,5	131,4
Стройматериалсен управленийĕ	59,8	113,3
Наркомместпром	86,3	102,6
Наркомпищепром	136,2	237,1

ЧĂВАШ АССР ХАЛĂХ-ХУÇАЛĂХ УЧЕЧĔН УПРАВЛЕНИЙĔ.

Тунă çитĕнӳсене çирĕплетеççĕ

ÇЕМЕРЛЕ. (Хамăр корреспондентран). Инвалидсен «Партизан» артелĕ иртнĕ çулти производство планне 182 процент тултарса, пысăк çĕнтерӳ турĕ. Уйрăм цехсем татах та паха результатсем кăтартрĕç. Сăмахран, швейнăй цех тĕрлĕрен тăхăнмалли тумтирсем çĕлес плана 313 процент, кивĕ тумтирсене юсас плана 132 процент тултарнă. Атă-пушмак цехĕнчи инпошив отделенийĕ те çулталăк планне 276 процент тултарнă.

Çак паха результат вăл — чăн малтанах артельте ĕç дисциплинине çирĕплетсе пынинчен тата рабочисем хушшинче социализмлă ăмăртупа стахановла движенине анлăн сарса пынă май пулнă. Артельре ĕç дисциплинине пăснисем юлашки уйăхсенче пулман, рабочисем пурте тенĕ пекех нормăсене тултараççĕ. Вĕсем хушшинче нормăна 150—200 процент тултаракансем те сахал мар.

Артель коллективĕ 1941 çулта татах та тухăçлăрах ĕçлессишĕн ăмăртăва анлăн сарса пырать. Кашни рабочи пĕр туйăмпа — партин XVIII конференцине çĕнĕ çитĕнӳсем тунипе кĕтсе илессишĕн тăрăшса ĕçлет. Уйрăм стахановецсем ĕç тухăçлăхне ӳстерсе пырас, лайăх пахалăхлă продукци туса кăларас тĕлĕшпе пысăк ӳсĕмсем тăваççĕ. Зеркальнăй цехра ĕçлекен Сергей Кудрявцев кулленхи нормăна 186 процент, çĕвĕ çĕлекен цехри Николай Плаксин — 135 процент, Лидия Квятковская юлташ 150—160 процент, Татьяна Малясова — 140 процент ытла тултарса пыраççĕ.

Артель коллективĕ февралĕн 15-мĕшне квартал планне 65 процентран кая мар тултарма пулса Сĕнтĕрвăрринчи инвалидсен артельне ăмăртăва чĕнчĕ.

Хар. **ЛИСИН.**

Прогульщиксене хӳтлет

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Супарти сельпо председателĕ Трофимов тата сельпо агенчĕ Ананьев иртнĕ çулти ноябрĕн 29-мĕшĕнче ĕçсе çӳресе кунĕпе прогул тунă. Ку ĕçе тĕрĕсленĕ хыççăн вĕсем прогул туни пĕтĕмпех тĕрĕс пулнă.

Апла пулсан та Райпотребсоюз председателĕ прогульщиксене хӳтлесе тăрать. Вăл Трофимова айăпран çăлас шутпа ку ыйтăва икĕ хут райсоюз ларăвĕнче сӳтсе яврĕ, ĕçе «тĕрĕслемелле» тесе юриех чăсса пырать.

Районри прокурорăн прогульщиксене тата вĕсене хӳтлекен Сергеева хăйне ответ тыттарас пулать.

В. ИЛЬИН.

Чугунçул транспортне отлично ĕçлеттерессишĕн кĕрешетпĕр

Пирĕн чугунçул станцийĕ декабрь уйăхĕнче чылай кăтартусем тăрăх начар мар ĕçлерĕ. Грузсем тиес плана эпир ытлашшипех тултартăмăр. Стрелка хуçалăхне тытас, чугунçула тасатса тăрас тĕлĕшпе те коллектив япăх мар результатсем кăтартрĕ.

Анчах тунă ĕçсене эпир пачах та çителĕклĕ теме пултараймастпăр. Ĕçре çитменлĕхсем пур. Сăмахран, грузсем тиес енĕпе илсен эпир уйрăм ассортиментсене пурнăçлаймарăмăр т. ыт. те.

Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине пухасси çинчен пĕлтерни станцă коллективне çĕнĕ çитĕнӳсем туса ĕçлеме хавхалантарчĕ. Уйрăм объектсемпе участоксенче пухусем пулса иртрĕç. Вăл пухусенче чугунçул работникĕсем хăйсем çине татăклă обязательствăсем илчĕç. Чугунçул транспортне отлично ĕçлеттерессишĕн кĕрешесси—çакă пулчĕ кашни работникăн обязательстви.

Коммунист Потапов ертсе пыракан смена кирек-мĕнле çанталăк пулсан та пĕр брак, авари тумасăр ĕçлеме пулчĕ. Стрелочниксем Бочков, Смирнова, Табункин юлташсем стрелкăсене отлично тытса тăма пулчĕç. Халĕ вĕсем илнĕ обязательствăсене тивĕçлĕн пурнăçласа пыраççĕ. Потапов юлташ смени январĕн 13-мĕшĕнче вырăнти вагонсене станцăра 15,5 сехет хушши тăратас вырăнне 15,2 сехет кăна тăратнă. Ку тĕлĕшпе Зубавин юлташ 14-мĕшĕнче паха пример кăтартрĕ, вăл пĕтĕмпе те 13,5 сехет çеç тăратнă.

Ремонтнăй рабочи, коммунист Докунин юлташ хăйне панă ĕçсене яланах пысăк пахалăхпа тăвать. Вăтамран шутласан вăл кулленхи нормăна ялан 157 процент тултарать. Унпа пĕрле ĕçлекен Шуранов юлташ нормăна 145 процент тултарать.

Составительсенче М. Брюханов юлташ лайăх ĕçлет. Вăл декабрь уйăх планне 139 процент тултарнă, халĕ январь уйăхĕнче 140 процентран кая мар тултарассишĕн кĕрешет. Çул çинчи бригадир Кострогин юлташ та юлашки вăхăтра паха результатсем кăтартать, вăл обществăллă ĕçе те активлăн хутшăнать.

Хĕллехи вăхăтра çилтăманпа кĕрешесси чугунçул работникĕсен питех те ответлă задачи пулса тăрать. Мĕншĕн тесен пирĕн поездсен кирек-мĕнле çанталăкра та, çилтăвăл вăхăтĕнче-и е юр çунă чух, пĕр минута кая юлмасăр йĕркеллĕн çӳремелле. Çакна пирĕн коллектив лайăх пĕлсе тăрать. Ахальтен мар ĕнтĕ çилтăман пулнă вăхăтра çула тасатма пирĕн работниксем организованно тухаççĕ. Вăл çапла пулмалла та.

Социализмлă ăмăрту ĕçре кунтан кун çĕнĕ результатсем парать. Кашни участокра, бригадăра, сменăра стахановец-кривоносовецсен хисепĕ хушăнса пырать, кĕрешӳре новаторсем çитĕнеççĕ. Социализмлă ăмăртăва малашне татах та анлăраххăн сарса пырса пирĕн чугунçул коллективĕ партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине тĕлне чăн-чăнах большевикла ӳсĕмсем тăвать.

С. Шапков.

Çĕмĕрлери чугунçул станцинчи пуçламĕш парторганизацин секретарĕ.

Отлично вĕренеççĕ

Шупашкарти Театр училищинче вĕренекен студентсем партин XVIII конференцине отлично вĕреннипе кĕтсе илме пулнă.

Çак обязательствăсене студентсем пурнăçласа пыма тытăнчĕç. А. Мосин, В. Алексеева, Александров, Антонов студентсем нумай предметсемпе «отлично» паллăсемпе зачетсем пачĕç.

А. СМИРНОВ.

Çуракине хатĕрленессине вăйлатмалла

КАНАШ. Районра малта пыракан «Хĕрлĕ çăлтăр», «Комсомол» тата Киров ячĕпе тăракан колхозсем кăçалхи çул иртнĕ çулхинчен татах та вăйлăрах тырпул туса илессишĕн большевикла кĕрешеççĕ. Вĕсем ВКП(б) XVIII конференцийĕ уçăлнă тĕле çуракине пур енчен те хатĕрленсе çитме обязательство илчĕç. Халĕ обязательствăсене пурнăçласа пыраççĕ. «Комсомол» колхоз вăрлăхсене пĕтĕмпех сортласа пĕтерет. Минераллă тата вырăнти удобренисене хатĕрлес тĕлĕшпе те тăрăшса ĕçлеççĕ.

Колхозăн план тăрăх уя 3 пин лав тислĕк кăлармалла пулсан, халĕ вĕсем 2750 лав кăларнă, 60 центнер кĕл, 75 центнер чăх-чĕп тислĕкĕ пухнă. Ялхуçалăх машинисемпе лаша кӳлмелли хатĕрсене те юсаса пĕтереççĕ. Агрокружок организациленĕ, унта 45 колхозник вĕренет. Кунсăр пуçне стахановла шкул пур, унта стахановецсем, бригадирсем, правлени членĕсем, фермăсенче ĕçлекенсем — пурĕ 35 çын вĕренеççĕ. Стахановла шкулта 8 заняти пулса иртнĕ.

Çавнашкалах Шелттемри «Хĕрлĕ çăлтăр», Катекри Киров ячĕпе тăракан колхозсем те конференци умĕнхи социализмлă ăмăртăва хутшăнса хăйсем çине илнĕ обязательствăсене чыслăн пурнăçласа пыраççĕ.

Районри хăшпĕр колхозсем çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе большевикла ĕçлесе пыраççĕ пулин те, пĕтĕмĕшпе илсен, районра çуракине хатĕрленес ĕç çителĕксĕр пырать. Вăтапуçĕнчи «Идея Ленина» колхозра паянхи кунччченех вăрлăхсене сортлама, ялхуçалăх машинисене юсама, уя юр тытса хăварма тытăнман. Çавăн пекех Кивĕ Ахпӳртри Калинин ячĕпе тăракан колхозра та çуракине хатĕрленессипе нимĕн те тумаççĕ. Хăшпĕр колхозсем вăрлăхсене сортласси кая юлнине машинăсем çитменни çине йăвантараççĕ. Вăл тĕрĕс мар.

Райçĕрĕç пайĕпе МТС руководителĕсен айăпĕпе тырă аламалли вирçĕ «ВИУМ-2» машина район центрĕнче лараççĕ. Мĕншĕн-ха вăл машинăсемпе усă курмаççĕ? МТС директорĕ Кондратьев «вăл машинăсене колхозсене турттарса кайма юсавлă тракторсем çук», тет, райçĕрĕç пайĕн заведующийĕ Красномиров «вăл пирĕн ĕç мар, МТ Станцин ĕçĕ», тесе ларать. Çапла тавлашса ларнине пула ĕнтĕ районри колхозсенче вăрлăхсене сортлас плана 35 процент çеç тултарнă.

МТ Станци те тракторсене юсас ĕçе кая хăварса пырать. Январь уйăхĕнче 14 трактор юсаса кăлармалла пулсан, 6 трактор çеç юсанă-ха. Тракторсене çителĕксĕр юсанин сăлтавĕ вăл — ремонт ĕçĕнчи рабочисем хушшинче политикăллă-массăллă ĕçе çителĕксĕр туса пынинчен тата социализмлă ăмăртăва кирлĕ пек сарса яманнинчен килет. Рабочисем пурăнакан общежитисенче хаçат-журналсем пачах çук.

Колхозсенчи ертсе пыракан кадрсене, стахановецсене агротехникăна вĕрентес майпа 15 колхозра стахановла шкулсем организациленĕ. Анчах та вĕсенчен нумайĕшĕ йĕркеллĕ ĕçлесе пымаççĕ. Вăтакас Татмăшри Чкалов ячĕпе тăракан колхозра стахановла шкула ертсе пыма Архипов агронома хушнă пулнă. Апла пулин те Архипов пĕр заняти те ирттермен. Çавнашкалах Çĕнĕ Ахпӳртри «Красный путиловец», Уçырмари «Производитель» колхозсенче стахановла шкулсенче пĕр заняти те ирттермен. Колхозсенчи шкулсене йĕркеллĕ ĕçлеттерес пирки райçĕрĕç пайĕ пачах интересленмест.

Çуракине хатĕрленнĕ май транспорт хатĕрĕсем те çителĕклĕ пулмалла. Ку ыйту районра хисепре мар. Райçĕрĕç пайĕн колхозсенче транспорт хатĕрĕсене юсас тата çĕнĕрен туянас ĕç мĕнле пынине пĕлмест. Ку ĕçе ытти ĕçсенчен аяккине сирсе хăвармалла мар, ака пуçĕсемпе сӳресене юсанă вăхăтрах урапасене, йĕнерчĕксене т. ыт. хатĕрсене пурне те пĕр вăхăтрах юсамалла.

Ф. АНТОНОВ.

1941 çулти вăйлă тырпулшăн

Агротехникăллă мероприятисене вăхăтра, тĕрĕс пурнăçа кĕртсе пыни колхозăн уйхирĕсенче пысăк тухăçлă тырпул туса илме май парать. Агротехникăна куллен вĕренсе тата ăна пурнăçа йĕркеллĕ кĕртсе пырсан эпир колхозра пысăк тухăçлă тĕштырă, пахча-çимĕçсем туса илме пултаратпăр. Партин XVIII съездĕнче Сталин юлташ: кашни çул гектартан вăтам шутпа 12—13 центнер тĕштырă туса илмелле, — терĕ. Сталин юлташ каланă сăмаха Ищеряково колхозĕ кашни çулах пурнăçласа пырать. «Ново-Ищеряково» колхоз 1941 çулти пысăк тухăçлă тырпулшăн анлă кĕрешӳ пуçарса ячĕ. 1940 çулта колхоз гектартан вăтам шутпа 81 пăт тĕштырă пуçтарса илчĕ. Ку вăл — иртнĕ çул хĕллехи агротехникăллă мероприятисене ĕçне çитиех пурнăçласа пынин результачĕ. Колхоз 1941 çулта татах та пысăкрах тухăçлă тырпул туса илессишĕн кĕрешет. Кăçал кашни гектартан вăтам шутпа 120 пăт тĕштырă туса илес задача лартнă. Ку задачăна эпир ăнăçлăн пурнăçлама пултаратпăр. Халĕ хĕллехи агротехникăллă мероприятисене пурнăçласа пыратпăр. Колхоз ялхуçалăх машинисене: 13 плуг, 27 сӳре, 2 сеялка пысăк пахалăхпа юсаса хунă. Утмăл пиллĕк гектар çинче юр тытнă. Шкул ачисем каникул вăхăтĕнче колхоза пулăшса 8 гектар çинче юр тытса пачĕç. Вăл ĕçре комсомолецсем Николай Киселев, Раиса Андреева, Николай Поликарпов, Ксения Федорова тăрăшса ĕçлерĕç. 36 пăт кĕл пуçтарнă, 97 пăт пăрçана алăпа суйланă. Вăрлăхсене пĕтĕмпех сортласа хунă. Фекали, кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ пухасси те аван пырать. Кайăк-кĕшĕк тислĕкне 37 пăт ытла пухнă. 1941 çулта пысăк тухăçлă тырпул туса илетпĕр.

В. Трофимов.

Комсомолецсем çуракине хатĕрленес ĕçре

ОКТЯБРЬСКОЕ. Шупкари «Красный труженик» колхоз иртнĕ çулхи ялхуçалăх ĕçĕсене ăнăçлăн вĕçлерĕ. Ĕçкунĕсем тăрăх тивекен тупăш та чылаях ӳсрĕ. Çакна пула колхозниксен çитес çулхи вăйлă тырпулшăн кĕрешес хаваслăхĕ те нумай хăпарчĕ.

Колхоз хальхи вăхăтра çуракине хатĕрленес ĕçе хĕрӳллĕнех тытăнчĕ. Ку ĕçе пуçарса пыраканĕ комсомол организацийĕ пулса тăрать. Кунта çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе комсомолецсене уйрăм ответлă ĕçсем çумне çирĕплетнĕ. Комсомол организацийĕн секретарĕ Краснов юлташ тăрăшнипе ялхуçалăх машинисене: 3 сеялка, 1 жнейка, 2 молотилка, 1 триер, 1 веялка, 1 сортировка, 16 плуг декабрь уйăхĕнчех юсаса пĕтернĕ. Комсомолец И. Тресков вырăнти удобренисене пухас ĕçе йĕркелесе пырать.

Колхозниксем хушшинче культмассăллă ĕçе те начар мар организациленĕ. Комсомолец А. Петров колхозниксемпе час-часах калаçусем ирттерет, тĕнчери лару-тăру çинчен каласа ăнлантарать. П. Григорьев, В. Матюшев комсомолецсем стена хаçачĕ кăларас тĕлĕшпе ĕçлеççĕ. Хаçатра ĕçри çитĕнӳсемпе çитменлĕхсем çинчен тĕплĕн çутатса тăраççĕ.

Комсомолец-учитель Н. Титов колхозниксем хушшинче оборона ĕçне вĕрентессипе ĕçлет. Вăл ертсе пынипе Осоавиахимăн пуçламĕш организацийĕ районра чи примерлă организацисенчен пĕри пулса тăрать.

Çапла комсомолецсем пур ĕçре те организаторсем пулса тăраççĕ.

В. ПАВЛОВ.

ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ: Черновицы хула Совечĕн çурчĕ тĕлĕнчи площаде Сталинла Конституцие чысласа лартнă обелиск.

Б. Федосеев фото-ӳкерчĕкĕ (ТАСС).

ПОХОД ЮРРИ

Чĕререн саватпăр эпĕр,
Ирĕк, аслă çĕршыва.
Нихăçан та ӳкерместпĕр
Çăлтăр çутнă ялава.

Пĕр хут мар эпир çĕкленнĕ,
Пĕр хут мар кĕнĕ вăрçа.
Тăшмана пĕрмай çĕнтернĕ,
Арăслан пек çапăçса.

Пурнăç, чаплă командир пек,
Вăй парать пире ялан.
Аслă Сталин — пурнăç чапĕ, —
Ун ятне асран яман.

Пирĕнпе пĕрле Буденный,
Ворошилов та — пĕрле.
Вĕсемпе эпир çĕкленнĕ
Ăмăрткайăк евĕрлех!

Вĕсемпе эпир хĕмленнĕ,
Вĕсемпех кĕнĕ вăрçа.
Тăшмана ялан çĕнтернĕ,
Арăслан пек çапăçса.

Чĕререн саватпăр эпĕр
Ирĕк, аслă çĕршыва,
Çӳлĕрен çӳле çĕклетпĕр
Çăлтăр çутнă ялава.

Максим Ястран.

Хĕрлĕ хĕрес обществин санитари тачанкисем

ТОМАКОВКА (Днепропетровск облаçĕ). Томаковский районра 89 колхоз. Вĕсенче пуринче те Хĕрлĕ хĕрес обществин санитари тачанкисене организациленĕ. Тачанкăсен, пирвайхи пулăшу пама, санитарнăй носилкăсемпе медикаментсен ещĕкĕсем çителĕклĕ таранах пур. Тачанка ĕçне санитари ĕçне вĕренмелли курсран вĕренсе тухнă колхозник ертсе пырать.

Гектартан 1.250 центнер çĕрулми

ОРЕЛ. Павлинский районри Крупская ячĕпе тăракан совхозăн звеньевойĕ Криштопова иртнĕ çулта гектартан рекордлă çĕрулми—1.022 центнер туса илнĕ, 1941 çулта вăл 3 гектар çĕр çинче кашни гектартан 1.250-шар центнер çĕрулми туса илме пулнă. Звено халĕ хирте юр тытас тĕлĕшпе ĕçлет, вырăнти удобренисене пухать. Агротехника планне туса хатĕрленĕ. Уяр çанталăк пуласран çилпе ĕçлекен икĕ двигатель тата буровăй скважина тăваççĕ.

Йĕлтĕрçĕсен командисем

ЕРЕВАН. Арменире хальхи вăхăтра йĕлтĕрçĕсен командисене пурĕ 5000 команда тунă. Ленинаканри комсомолецсем йĕлтĕрсемпе прогулкăсем тата переходсем тăваççĕ, çак ĕçпе вĕсем питĕ интересленеççĕ. Джаджурски перевалта, тинĕсрен 1.685 метр çӳллĕшĕнче, йĕлтĕрçĕсен сăрт-ту çинчи базине тунă, базăна оборудовани енчен аван йĕркеленĕ. Çак уйăхра йĕлтĕрпе çӳрес тĕлĕшпе Армениri чемпион званине илме йĕлтĕрçĕсен республикăри ăмăртăвĕсем пулаççĕ.

Львоври музыка библиотеки

ЛЬВОВ. Львоври консерваторире музыка библиотеки тунă, унта музыка тата халăх творчестви çинчен калакан кĕнекесемпе авалхи рукописсем 10 пин ытла шутланаççĕ. Паллă композиторсен биографийĕсене, çырăвĕсене, дневникĕсне пухнă. Композитор Бахăн (1873 ç.) сайра тĕл пулакан сюитисемпе этючĕсен, Бетховенăн (1871 ç.) сонечĕсемпе симфонийĕсен изданийĕсем те питĕ интереслĕ.

Бурщик-семиволосовецсен ĕçукçийĕ

ЧЕЛЯБИНСК. Семиволос — Янкин методĕпе ĕçлесе Карабашри пăхăр кăларакан рудниксенчи вуншар бурщиксем ĕç тухăçлăхне ик-виçĕ хут хăпартнă. Семиволосовецсен ĕçукçисем те ӳснĕ. 15 бурщик декабрь уйăхĕнче пĕр пинрен пуçласа çичĕ пин тенке çити ĕçлесе илнĕ.

Пуринчен ытларах «Первомайская» шахтăри бурщик Медведев юлташ пысăк показательсем панă. Вăл пĕр уйăх хушшинче тăтăшах вăтамăн сменăра 90 тонна руда кăларнă. Декабрьти программăна Медведев юлташ 450 процент тултарнă, 7.889 тенкĕ ĕçлесе илнĕ.

Стройматериалсем туса кăларма большевикла хатĕрленмелле

Виççĕмĕш пятилетка çулĕсенче çĕнĕ строительствăсем валли 192 миллиард тенкĕ укçа хывма палăртнă. Урăхла каласан, пĕрремĕшпе иккĕмĕш пятилетка çулĕсенче хывнă хисепрен те ытларах хываççĕ.

Строительствăсем валли материалсем çителĕклĕ туса кăларманни хальхи вăхăтра пысăк çитменлĕх пулса тăрать. Кун çинчен Молотов юлташ партин XVIII съездĕнче тунă хăйĕн докладĕнче те палăртса хăварчĕ.

Пирĕн Чăваш республикинче те строительство ĕçĕ çулран-çул сарăлса пырать. 1941 çулта çĕнĕ предприятисем, шкулсем, пурăнмалли çуртсем т. ыт. те туса лартмалла. Кунран кунах тĕрекленсе пыракан колхозсем çĕнĕ фермăсем, клубсем, витесем т. ыт. те туса лартаççĕ. Рабочисем, инженерсемпе техниксем тата колхозниксемпе служащисем хăйсем валли çĕнĕ çуртсем лартаççĕ. Çавăнпа та строительство материалĕсем (кирпĕч, известь, черепица т. ыт. те) татах та нумайтарах кирлĕ пулаççĕ.

Пĕчĕк, лутра, улăм витнĕ çуртсем вырăнне, колхозниксем пысăк, çутă, илемлĕ çуртсем лартаççĕ. Ун пек çуртсем лартма стройматериалсем çителĕклĕ пулмалла. Материалсем çитмен пирки строительство планне тултарман фактсем пирĕн республикăра сахал мар. Красноармейский районра машинăсемпе тракторсене юсакан мастерской (МТМ) тума 1938 çултах тытăннă, анчах ăна 1940 çулта та туса пĕтереймен. Мĕнре сăлтав? Кирпĕч çук. Çак мастерской тума кирпĕч Ивановри заводран панă, анчах ăна вăхăтра турттарса пырайман. 1940 çулта çак мастерской тума Красноармейский райсовет исполкомĕн кирпĕч завочĕн тăратмалла пулнă. Анчах çак завода кирпĕч туса кăларма хатĕрлесе çитермен пирки (оборудованисене юсаман, вутă хатĕрлемен, укçа-тенкĕ паман) вăл 1940 çулта пачах ĕçлеймерĕ, пĕр кирпĕч те туса кăларман. Çапла вара строительство ĕçĕ кирпĕч пулман пирки чарăнса ларнă. Кирпĕч пулман пиркиех Калининори çĕнĕ шкулăн никĕсне вăхăтлăха йываçран тунă. 1940 çулта Çĕмĕрле комбиначĕ те хаклă хакпа кирпĕче Горький облаçĕнчен кӳрсе килнĕ.

Лайăх, илемлĕ, нумай çула чăтакан çуртйĕр тума кирпĕч, черепица, известь тата чул нумай кирлĕ. Кирпĕчрен тунă, черепица витнĕ çурт çунмасть. Çав енчен илсе пăхсан, чул çурт лартни халăх хуçалăхне мĕн чухлĕ усă пани пуриншĕн те паллă. Çавăнпа (кирпĕч, черепица, известь, чул) туса хатĕрлессине çултан çул ӳстерсе пымалла. Анчах предприятисем, артельсем тата колхозсем çак ĕç çине çителĕклĕ çаврăнса пăхман пирки кирпĕч, черепица тата известь туса кăларасси пирĕн республикăра ӳсни курăнмасть, чакса пырать.

Чăваш АССР Нархозучет Управленийĕн материалĕсем тăрăх, 1938 çулта пирĕн республикăра мĕнпур предприятисемпе артельсем тата колхозсем мĕнпурĕ 25.976 пин кирпĕч туса кăларнă пулсан, 1939 çулта 23.971 пин, урăхла каласан, 2 миллион кирпĕч сахалтарах туса кăларнă. Кирпĕч тăвасси пуринчен ытла колхозсенче нумай чакнă. 1938 çулта колхозсем мĕнпурĕ 5.028 пин кирпĕч туса кăларнă, 1939 çулта 3.523 пин кирпĕч çеç тунă. Урăхла каласан, 2 миллион та 425 пин кирпĕч сахалтарах кăларнă.

Известь çунтарса хатĕрлессине илсе пăхар. 1938 çулта пирĕн республикăра 4.379 тонна известь кăларнă. 1939 çулта 3.071 тонна анчах. Пуринчен ытла государство предприятийĕсем нумай чакарнă (1938 çулта 1.815 тонна, 1939 çулта 921 тонна, урăхла каласан, икĕ хут чакарнă). Колхозсем те çав вăхăтрах 964 тоннăран 650 тоннăна çитиччен чакарнă. Стройматериалсем тăвас тĕлĕшпе 1940 çулта мĕнле улшăнусем пулнă-ха? Колхозсем çак продукцисене мĕн чухлĕ туса кăларни çинчен халь материалсем çуккипе, эпир государство предприятийĕсемпе промысла артелĕсем мĕнле ĕçленине кăна кĕскен кăтартасшăн.

Стройматериалсен Управленине кĕрекен предприятисенчен (мĕнпурĕ 14 предприяти) иккĕшĕ кăна (Ивановри тата Çĕмĕрлери заводсем) 1940 çулти плана тултарнă. Тăвайри черепица завочĕн 100 пин черепица, Комсомольскри черепица завочĕн 125 пин черепица туса кăлармалла пулнă пулсан вĕсем строительство ĕçне вăхăтра туса пĕтермен пирки, пĕр черепица та туса кăларман. Куславккари чул кăларакан тата известь çунтаракан предприяти 7300 кубла метр кăна кăларнă. План тăрăх 500 тонна известь çунтармалла пулнă, пĕр тонна та çунтарман. Шупашкарти кирпĕчпе черепица тăвакан завод (горисполкома пăхăнса тăрать) 600 пин кирпĕч вырăнне 190 пин анчах туса кăларнă, 125 пин черепица вырăнне — 79 пин. Пăрачкаври известь завочĕн план тăрăх 1000 тонна известь туса кăлармалла пулнă, анчах вăл 400 тоннăна яхăн кăна туса кăларнă. Улатăрти Канашри, Етĕрнери кирпĕч завочĕсем тата Кугееври черепица мастерскойĕ те япăх ĕçленĕ.

Çаканта кăтартнă предприятисем, Ивановри заводсăр пуçне, пурте райсоветсен исполкомĕсене пăхăнса тăраççĕ, çавăнпа та вĕсем япăх ĕçленĕшĕн заводсен директорĕсемпе пĕрлех, райсоветсем те ответлă пулса тăраççĕ.

Чăвашпромсоюз системинчи промартельсем 1939 çулта 5.626 пин хĕрлĕ кирпĕч туса кăларнă пулсан, 1940 çулта 2.900 пине яхăн анчах тунă, урăхла каласан, 1939 çултинчен 2 миллион та 700 пин кирпĕч сахалтарах тунă. Чăвашпромсоюз артелĕсенчен Кивĕ Катекри (Чкаловский район) промартель анчах плана тултарнă. Черепица, известь тăвас тата чул кăларас тĕлĕшпе те промартельсем плана тултарман.

Промартельсемпе предприятисем стройматериалсем туса кăларас плана тултарманни çак ĕç çине Чăвашпромсоюз, стройматериалсен Управленийĕ тата районсенчи организацисем çителĕклĕ çаврăнса пăхманнинчен килнĕ. «Хĕлле урапа, çулла çуна хатĕрлес пулать», тенĕ ваттисем. Стройматериалсем туса кăларас ĕç лайăх пытăр тесен, вĕсене туса кăларма хĕллех пикенсе хатĕрленес пулать. Производствăсенче вутă-шанкă пулмасан кирпĕч, черепица тата известь туса хатĕрлеме май çук. Çавăнпа çулталăк хушшинче кирлĕ вутшанкăна кашни предприятин, артелĕн тата колхозăн хĕлле, çуна çулĕпе турттарса хумалла.

Тата тепĕр пысăк ыйту вăл—сарайсене тата оборудованисене юсасси. Кирпĕч тăвакан предприятисем чĕрĕ кирпĕче типĕтме вырăн çуккипе часчасах аптраççĕ. Çавăнпа кирпĕч типĕтекен сарайсене халех лайăх юсаса хумалла, сарайсем çителĕклĕ пулмасан, вĕсене çĕнĕрен тумалла.

ВКП(б) Чăваш Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ 1940 çулти октябрĕн 23-мĕшĕнче 1941 çулта колхозсенче кирпĕчпе черепица тăвакан заводсем тăвасси çинчен постановлени йышăнчĕç. 1941 çулта пирĕн республикăри колхозсен кирпĕчпе черепица тăвакан заводсем 40, черепица завочĕсем 5 тата кирпĕч завочĕ туса лартмалла. Çак çĕнĕ заводсен çулталăкне 1.620 пин кирпĕч, 900 пин черепица туса кăлармалла. Заводсене тума колхозсене государство укçа-тенкĕ тата оборудованисем, материалсем парса пулăшать.

Çак постановлени колхозсемшĕн тата колхозниксемшĕн питĕ кирлĕ, питĕ кăмăллă япала. Анчах çав заводсене туса лартасси пĕр колхозсен ĕçĕ кăна мар. Вăл республикăри мĕнпур организацисен ĕçĕ пулса тăрать. Кирлĕ материалсене вăхăтра хатĕрлес пулать, оборудованисене тупмалла, кирпĕчпе черепица тума юрăхлă тăм тăприсене тĕпчесе пăхас пулать, заводсем валли кадрсем хатĕрлес пулать. Кунпа пĕрлех ВКП(б) Обкомĕпе Чăваш АССР Совнаркомĕ ĕçлемесĕр тăракан заводсене юсаса ĕçе яма хушрĕç.

Кирпĕчпе черепица тума кашни колхозра тенĕ пекех юрăхлă тăм тата хăйăр пур. Çавăнпа та колхозсем пикенсе ĕçлеме тытăнсан кирпĕчпе черепица тăвас ĕçе пур çĕрте те организацилеме пултараççĕ.

Илемлĕ, лайăх тата йӳнĕ хакпа çĕнĕ çуртйĕрсем тума пысăк пахалăхлă, хаклă мар стройматериалсем кирлĕ. СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ 1940 çулти июлĕн 10-мĕшĕнче кăларнă Указ хыççăн чылай предприятисемпе артельсенче продукци пахалăхĕ ӳсрĕ. Анчах пур çĕрте те апла мар-ха. Япăх продукци (кирпĕч) тунăшăн Ишлейри артель председателĕ пулнă Волкова тата Мишеркассинчи артель председателĕ пулнă Трифонова судпа айăпланă. Стройматериалсен пахалăхне хăпартасси пысăкран та пысăк задача пулса тăрать.

Стройматериалсем республикăна мĕн чухлĕ кирлĕ, çавăн чухлĕ туса кăларма пирĕн пур условисем те (сырье, вут-шанкă, рабочисем т. ыт. те) çителĕклĕ. Çавăнпа та мĕнпур предприятисен, промартельсен тата колхозсен 1941 çулта çителĕклĕ стройматериалсем туса кăларма большевикла хатĕрленмелле.

Д. ДУБИНИН.

Англипе Германи хушшинчи вӑрҫӑ

БЕРЛИН, январӗн 17-мӗш. (ТАСС) Германи командованийӗ ҫапла пӗлтерет: Германи бомбардировщикӗсем Англин Мальта утравӗнчи Ла-Валетта портӗнче тӑракан ҫар карапӗсем ҫине бомбӑсем ӑнӑҫлӑн пӑрахнӑ. Кунсӑр пуҫне, арсенал ҫине те бомбӑсем пӑрахнӑ. Январӗн 10-мӗшӗнче Германипе Итали бомбардировщикӗсем Англин «Саутгемптон» ятлӑ крейсерне вӑйлӑн сиенленӗ пулнӑ, крейсер путнӑ.

Ҫав ҫӗрлех Германи бомбардировщикӗсем Хӗвеланӑҫ Англири порт тата Кӑнтӑр Англири объектсем ҫине ӑнӑҫлӑн пырса тапаннӑ. Январӗн 17-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле противникӑн пысӑк мар вӑйӗсем, Германи территорийӗ ҫине пырса, фугаслӑ тата вут чӗртекен бомбӑсем кӑштах пӑрахнӑ. Ҫуртсене пысӑк сиенех тӑвайман. Январӗн 15-мӗшпе 16-мӗшӗнче противникӑн пиллӗк самолет пӗтнӗ. Январӗн 15-мӗшӗнчен пуҫласа Германин виҫӗ самолет каялла таврӑнман.

Германири информаци бюровӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Англин «Илластриес» ятлӑ авианосецӗ ҫине ӗнер каллех Германи бомбардировщикӗсем тапаннӑ. Ана сиенленӗ. Кунсӑр пуҫне, Англин тепӗр пароходне сиен тунӑ.

ЛОНДОН, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Официальнӑй йӗркепе ҫапла пӗлтереҫҫӗ: январӗн 17-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле Германи авиацийӗ пуринчен ытларах Хӗвеланӑҫ Англири пӗр район ҫине вӑйлӑн пыра-пыра тапаннӑ. Вут чӗртекен тата фугаслӑ бомбӑсем нумай пӑрахнӑ. Лондон районӗнче Германи самолечӗсем пысӑк активлӑхах кӑтартман. Лондонра сывлӑшран тапӑнни ҫинчен икӗ хутчен тревога тунӑ. Германин Темза шывӗ тинӗсе юхса кӗнӗ вырӑн енчен вӗҫсе пынӑ самолечӗсене хирӗҫ зенитнӑй артиллери вӑйлӑн пеме пуҫланӑ, ҫакӑн хыҫҫӑн самолетсем хӑйсен ҫулне улӑштарнӑ.

Кунсӑр пуҫне, Германи авиацийӗ Кент графствин хӗвелтухӑҫ пайӗнчи икӗ пункт ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Материаллӑ сиен тӑвайман. Ҫынсем хушшинче те вилнисемпе аманнисем ҫук.

ГРЕЦИПЕ ИТАЛИ ХУШШИНЧИ ВӐРҪӐ

АФИНЫ, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Греци командованийӗ ӗнер каҫхине пичетлесе кӑларнӑ коммюникере ҫапла каланӑ: фронтра вырӑнӗ-вырӑнӗпе кӑштах ҫапӑҫусем пулкаласҫӗ. Греци войскисем темиҫе ҫынна тыткӑна илнӗ.

Государство хӑрушсӑрлӑхӗн министерстви пӗлтернӗ тӑрӑх, ӗнер Итали авиацийӗ Грецин центральнӑй районӗсем ҫине пӗрре те пырса тапӑнман.

НЬЮ-ЙОРК, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентстви пӗлтернӗ тӑрӑх, грексем Гьерминчен (Валонӑран кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ еннелле 14 миляра) ҫурҫӗр еннелле пӗр миля чухлӗ малалла кайнӑ. Клисура секторӗнче грексем Бузи ятлӑ яла илнӗ (вӑл ял Клисурӑран ҫурҫӗр-хӗвеланӑҫ енче, 14 миляра). Грексем 315 итальянеца тыткӑна илнӗ. Ҫавӑн пекех грексем Эльбасан патнелле куҫса пыраҫҫӗ, вӗсем хӑйсен войскисене Кокойна, Незани тата Валши ялӗсенче (Эльбасанран кӑнтӑр-хӗвеланӑҫ еннелле 12 миляра) пухса тӑратаҫҫӗ.

Ҫав агентство пӗлтернӗ тӑрӑхах Итали самолечӗсем Поградец ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Англипе Греци самолечӗсем Валона ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ, порта, аэродрома тата нефтехранилищесене сиен тунӑ.

ИТАЛИ КОМАНДОВАНИЙӖН СВОДКИ

РИМ, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Итали командованийӗ ҫапла пӗлтерет: Грецири фронтра вырӑнӗ-вырӑнӗпе пулнӑ ҫапӑҫусенче Итали войскисем противника вӑйлӑн ҫӗмӗрнӗ.

Киренаикре—артиллерипе разведка тӑвакан отрядсен активлӑхӗ палӑрать. Хӗвелтухӑҫ Африкӑн хӗвеланӑҫ пайӗнче—Галлабат районӗнче артиллери активлӑхӗ палӑрать. Противник Сомалири темиҫе пункт ҫине пырса бомбӑсем пӑрахнӑ; сиен туман.

Германи бомбардировщикӗсем, Германипе Итали истребителӗсем хӳтлесе пынипе, тинӗс бази—Ла-Валетта (Мальта) ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Англин «Илластриес» ятлӑ авианосецне пысӑк тата вӑтам калибрлӑ бомбӑсем пӑрахса каллех вӑйлӑн сиенленӗ. Вӑл авианосеца Ла-Валетта портӗнче пытанса тӑнӑ чухне малтан та вӑйлӑн сиенленӗ пулнӑ. Кунсӑр пуҫне, Англи крейсерӗпе тепӗр пароходне пысӑк сиен тунӑ. Хулари арсенал тата портсен сооруженийӗсем ҫине те бомбӑсем вӑйлӑн пӑрахнӑ. Германин пӗр самолет каялла таврӑнман.

Вӑтаҫӗр тинӗс бассейнӗнчи вӑрҫӑ операцийӗсем

ЛОНДОН, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Ҫапла пӗлтереҫҫӗ: ыран январӗн 16-мӗш тенӗ чух ҫӗрле Англи бомбардировщикӗсем Италин Катанири (Сицилия) авиаци бази ҫине пыра-пыра тапаннӑ. Базӑра пушар тухнӑ, унӑн ҫулӑмӗ 50 миляран курӑннӑ. Аэродромра темиҫе взрыв пулнӑ. Англин пур самолечӗсем те хӑйсен базисене таврӑннӑ.

Противникӑн нумай самолечӗсем Мальта гаванӗ ҫине бомбӑсем пырса пӑрахнӑ. Мальта ҫине пырса тапаннӑ ҫӗрте Итали самолечӗсемпе пӗрле Германи самолечӗсем те пулнӑ. Сывлӑшри ҫапӑҫура Англи истребителӗсем противникӑн 5 самолетне персе антарнӑ. Тепӗр 5 самолетне зенитнӑй артиллери персе ӳкернӗ. Англи авиацийӗн ҫухатусем ҫук. Уйрӑм ҫынсен ҫурт-йӗрӗсене чылаях пысӑк сиен кӳнӗ.

Хэлл заявленийӗ

ВАШИНГТОН, январӗн 16-мӗш. (ТАСС). Представительсен палатин ютҫӗршыв ӗҫӗсен комиссийӗн ларӑвӗнче США государство секретарӗ Хэлл сӑмах тухса каланӑ. США правительстви США-шӑн хӑрушсӑрлӑх туса хурас тӗлӗшпе пурнӑҫа кӗртсе пыракан политика, тенӗ Хэлл, халӗ уйрӑмах пысӑк вырӑн йышӑнса тӑрать.

Хэлл Япония Манчжурипе Китая оккупациленин историйӗ ҫинче тӗплӗн чарӑнса тӑнӑ. 1931 ҫулта Япония Манчжурине оккупациленӗ хыҫҫӑн пуҫласа, тенӗ Хэлл, США-на тата ытти ҫӗршывсене Китайран хӗсӗрлесе кӑларас шутлӑ политика тытса пынӑ. Ҫакӑ, тенӗ Хэлл, пуҫламӗшӗнченех паллӑ пулнӑ: Япония питех те шала каякан политика тытса пынӑ, вӑл политика тӗллевӗ — Лӑпкӑ океанӑн мӗнпур хӗвеланӑҫ пайӗнче Япония пуҫпулса тӑмалла тӑвасси.

Малалла Хэлл Германипе Италия Европӑри чылай ҫӗршывсене хирӗҫ кӗрешни ҫинчен каланӑ. Вӑрҫӑ хыҫҫӑн, тенӗ Хэлл, виҫӗ государство пактне тунӑ ҫӗршывсем океансем ҫинче пуҫпулса тӑрас пулсан, США умӗнчи хӑрушлӑх, халех те ӗнтӗ ҫителӗклех пысӑк хӑрушлӑх, темиҫе хут ӳссе кайӗ. Англия тинӗс ҫинче пуҫпулса тӑма чарӑнсан, США хӑрушлӑха сирсе яма хатӗр тӑмасан, тенӗ Хэлл, Германия Атлантика океанӗ урлӑ, уйрӑмӑнах океанӑн кӑнтӑр пайӗ урлӑ, ҫӑмӑллӑнах каҫма пултарать. Халӗ ӗнтӗ Атлантика океанӗ США хӑрушсӑрлӑхне гарантилеймест. Кунта пуринчен ытларах ҫапла пулма пултарать: Германия США-на ҫапӑҫса илме хӑтланса, тӳррӗмех фронтпа килсе тапӑнмӗ. Пуринчен маларах ҫапла шутлама пулать: Германия малтан Хӗвеланӑҫ полушаринчи ытти ҫӗршывсене хирӗҫ, США-ран тӗрексӗртерех ҫӗршывсене хирӗҫ, унтан вара США-на хирӗҫ тапӑнса килӗ.

Ҫакна кура, тенӗ Хэлл, Пӗрлешӳллӗ Штатсен пуринчен малтан Англине материаллӑ пулӑшу пама тӑрӑшас пулать.

Пӑхса тухма тӑратнӑ закон проекчӗ, тенӗ Хэлл, США-на хӑйшӗн тата Англишӗн кирлӗ ӗҫсенче ресурссемпе лайӑхрах усӑ курма май паракан правилӑсем туса ҫирӗплетет. Аслӑран та аслӑ проблема акӑ мӗнре: хамӑрӑн ресурссемпе кирлӗ пек хӑвӑрт тата пӗтӗмӗшпех усӑ курмалла тӑвас пулать. Хальхи вӑхӑтра, тенӗ юлашкинчен Хэлл, пирӗн чи кирлӗ задача — тумалли ӗҫсене епле пулсан та хӑвӑртрах тӑвасси.

США-ра самолетсем туса кӑларас ӗҫ

НЬЮ-ЙОРК, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). «Нью-Йорк геральд трибюн» хаҫат ҫапла пӗлтерет: хальхи вӑхӑтра США-ра туса кӑларакан пӗтӗм истребительсемпе бомбардировщиксен 90 процентне Англия илсе тӑрать. Иртнӗ ҫул Америка ҫарӗпе флочӗ истребительсемпе бомбардировщиксем 500 самолета яхӑн илнӗ. 1940 ҫулти тӑваттӑмӗш кварталта ҫар пурӗ те 40 самолета яхӑн кӑна илнӗ.

«Ҫар промышленноҫне ертсе пырас тӗлӗшпе ӗҫлекен комисси» председателӗ Кнудсен пӗлтернӗ тӑрӑх, хальхи вӑхӑтра США-ри авиаци промышленноҫӗ уйӑхра 700 самолета яхӑн туса кӑларать, ҫакӑ вӑл палӑртса хунӑ планӑн 70 процентӗ пулать. Хаҫат каланӑ тӑрӑх, тӗпрен илсен вӗсем — вӗренмелли самолетсем. Америка ҫарӗпе флотне тӑратакан боевой самолетсен пысӑкрах пайӗ вӑл—кивелнӗ машинӑсем. Вӑл самолетсем ҫинче броня ҫук, горючи валли хӑйсем тӗллӗн хупӑнса ларакан баксем ҫук, пулеметсем сахал.

США-ри ҫар министрӗн помощникӗ Патерсон ҫапла каланӑ: зенитнӑй орудисем, тар тата взрыв хатӗрӗсем туса кӑларас ӗҫ те палӑртса хунӑ планран кая юлса пырать.

Венгрири „Скрещенные стрелы" партине хирӗҫле выступленисем

БУДАПЕШТ, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Юлашки вӑхӑтра Венгрири правительство хаҫачӗсемпе либераллӑ хаҫатсем «Скрещенные стрелы» ятлӑ партипе унӑн лидерӗн Франц Салашин ӗҫӗсене хытӑ критиклеҫҫӗ. Нумаях пулмасть Салаши: влаҫа «Скрещенные стрелы» партийӗн аллине илме кирлӗ, тесе каланӑ.

Хальхи вӑхӑтра правительство оргӑнӗ «Мадьярорсаг» хаҫат кашни кунах «Скрещенные стрелы» партин программине критиклет, вӑл программа «ӑнланмалла мар, уҫӑмлӑ мар», тесе ҫырать. «Чи пысӑк хӑрушлӑх нацине шалтан хӑратса тӑрать, тесе ҫырать хаҫат, «наци пурнӑҫне сиенлӗ элементсенчен тасатма» ыйтать. «Мадьярорсаг» хӑйӗн статьисенчен пӗринче ҫапла ҫырать: «хӑшпӗр суд процесӗсем вӑрттӑн ӗҫлекен организацисем пуррине кӑтартса параҫҫӗ, вӗсем чылай ҫынсене преступленилле ӗҫсене явӑҫтарнӑ. Уйрӑмӑнах ҫакна каҫарма ҫук: бунтовщиксем хушшинче государство ӗҫӗнчи служащисем нумай шутланаҫҫӗ».

„Халӑх Конвентне" хутшӑннӑшӑн хӗсӗрлеҫҫӗ

ЛОНДОН, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). Лондонӑн ҫурҫӗр-хӗвеланӑҫ районӗнчи предприятисенчен пӗринче заводри икӗ староста, ҫав предприятири рабочисен представителӗсем пулса, «Халӑх Конвентне» кайнӑ. Конвент ларӑвӗсенчен таврӑнсан вӗсене иккӗшне те ӗҫрен кӑларнӑ. Вӗсене ӗҫрен кӑларни рабочисене хытӑ ҫиллентерсе янӑ. Рабочисем темиҫе митинг пухнӑ, ӗҫрен кӑларнӑ рабочисене каялла ӗҫе илме ыйтнӑ. Ҫакӑн пирки тред-юнионсен представителӗсемпе предприяти администрацийӗ хушшинче калаҫусем пыраҫҫӗ.

„Халӑх Конвенчӗн" мандат комиссийӗ тунӑ доклад

ЛОНДОН, январӗн 17-мӗш. (ТАСС). «Халӑх Конвенчӗн» мандат комиссийӗ доклад пичетлесе кӑларнӑ. Доклад ҫакна кӑтартса парать: «Халӑх Конвенчӗн» съездӗнче 2.234 делегат пулнӑ, вӗсем—тӗрлӗ организацисенче тӑракан 1.200 пин ҫын ячӗпе пынӑ представительсем. 471 делегата промышленноҫлӑ 239 предприятирен янӑ, вӑл предприятисенче 400 пин рабочи шутланать; 87 делегата машиностроительсемпе металлургсен 138 союзӗнчен янӑ, вӑл союзсенче 67 пин член шутланать; 31 делегат—горно-рабочисен 26 союзӗнчен, вӗсенче 270 пин член шутланать; 94 делегат—строительствӑри рабочисен 65 союзӗнчен, вӗсенче 27 пин член шутланать; 153 делегат—транспортниксемпе чугунҫул работникӗсен 86 союзӗнчен, вӗсенче 45 пин ҫын шутланать; 22 делегат—мебельщиксен 11 союзӗнчен, вӗсенче 12 пин ҫын шутланать; 95 делегат—администрацине суту-илӳ ӗҫӗнчи служащисен 47 союзӗнчен, вӗсенче 52 пин член шутланать; 26 делегат—чернорабочисен 20 союзӗнчен, вӗсенче 4,5 пин ҫын шутланать; 55 делегат—электриксен 55 союзӗнчен, вӗсенче 6,5 пин ҫын шутланать; 75 делегат—тӗрлӗрен 29 профорганизацирен, вӑл шутрах ҫӗвӗҫсен, печатниксемпе пожарниксен союзӗнчен, вӗсенче 24 пин член шутланать; 24 делегат—профсоюзсен 20 советӗнчен, вӗсенче 92 пин член шутланать; 99 делегат—кооперативлӑ 98 организацирен, вӗсенче 50 пин ҫын шутланать; 254 делегат—политикӑллӑ 199 организацирен, вӗсенче 38 пин член шутланать; 24 делегат—тӗрлӗрен 12 организацирен, вӗсем колонисенчи 10 пин рабочине пӗрлештерсе тӑраҫҫӗ; 164 делегат—ҫамрӑксен 91 организацинчен, вӗсенче 20 пин член шутланать т. ыт те.

Советлӑ Прибалтика республикисенчи нимӗҫсене Германие куҫарса каяс ӗҫ

БЕРЛИН, январӗн 16-мӗш. (ТАСС). Германири информаци бюровӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, январӗн 10-мӗшӗнче нимӗҫсене Германие куҫарса каясси ҫинчен килӗшӳ тунӑ май, Литвари 450.000 нимӗҫ тата 1939 ҫулта кӗркунне куҫарса кайнӑ хыҫҫӑн Эстонипе Латвире юлнӑ 12.000 нимӗҫ Германие таврӑнмалла. Ку тӗлӗшпе переселени бюровӗ ятарласах командӑсем уйӑрнӑ, вӑл командӑсем январӗн 16-мӗшӗнче Берлинран тухса каяҫҫӗ, нимӗҫсене куҫарса каяссине организацилес ӗҫе хӑйсем ҫине илеҫҫӗ. Переселенецсене Литваран чугунҫулпа тата шоссе ҫулӗсемпе илсе кайма шутлаҫҫӗ, Эстонипе Латвирен—пароходсем ҫинче. Ҫак группӑсене куҫарса кайнӑ хыҫҫӑн, Германие таврӑннӑ нимӗҫсен пӗтӗм хисепӗ 500 пине яхӑн пулать.

Венгрипе Румыни хушшинчи харкашу

БУДАПЕШТ, январӗн 17-мӗш (ТАСС). Будапештра «Венгрири фронтовиксен союзӗн» конференцийӗ пулса иртнӗ, конференци Венгрипе Румыни хушшинчи отношенисене сӳтсе-явнӑ. Конференци хӑй йышӑннӑ резолюцире Румынин «тӑшманла тата элеклӗ» заявленийӗсене хирӗҫ протест тӑвать. Резолюцире ҫапла кӑтартса панӑ: Румынин Трансильванине пӑхӑнтарса тӑма нимӗнле право та ҫук, Румынин территори тӗлӗшӗнчи претензийӗсем историллӗ фактсене хирӗҫ пыраҫҫӗ.

Чылай хаҫатсем Румынипе Венгри хушшинчи отношенисем ҫинчен статьясем ҫырса кӑлараҫҫӗ. «Мадьярорсаг» хаҫат хӑйӗн умстатьинче ҫапла ҫырать: «хӑйсен ӗҫӗсемпе Румыни влаҫӗсем Венгрипе Румыни хушшинчи отношенисен никӗсӗ айне уҫҫӑнах бомбӑсем хураҫҫӗ». Хаҫат ҫапла кӑтартса парать: «Румыни тӑшманла ӗҫсем тӑвать пулсан, Венгрия та ҫавӑн пек ӗҫсемпех ответ парӗ».

Хаҫат тата снабжени министрӗ Лаки «Венгри пурнӑҫӗ» ятлӑ партин конференцинче каланӑ сӑмаха илсе кӑтартнӑ. Лаки унта ҫапла каланӑ: Румыния Трансильвани ыйтӑвӗ тӑрӑх йышӑннӑ решенирен пӑрӑнса кайнине курса илсен, «Венгрия урӑх чӗлхепе калаҫма пуҫлӗ, унӑн сӑмахӗсем чикӗ леш енче те илтӗнӗҫ».

КИТАЙРИ ВӐРҪӐ

Центральнӑй Китайра, Китайран илнӗ сведенисем тӑрӑх, январӗн 4-мӗшӗнчен пуҫласа 10-мӗшне ҫитиччен пынӑ ҫапӑҫусенче Япони войскисем 15.000 ҫынна яхӑн пулнӑ.

Японецсем, пысӑк ҫухатусем тӳссе, малтанхи позицисем ҫине чакнӑ.

Хубэй провинцийӗн кӑнтӑр пайӗнче январӗн 4-мӗшпе 10-мӗш хушшинче китаецсем Шаши ятлӑ хуларан кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫ енче, вунӑ километрта, виҫӗ пункт илнӗ.

Кӑнтӑр тата Ҫурҫӗр Китайра пысӑк улшӑнусем пулман.

Январӗн 17-мӗш. (ТАСС).

1941 ҫулти 1-мӗш кварталта вӑрман хатӗрлес тата турттарас плана мӗнле тултарса пынине кӑтартакан

СВОДКА

(Январӗн 15-мӗшие процентпа)

Вӑрманпромхозсем	Касса хатӗрлесси		Турттарасси	
	Кварталти план	Январти план	Кварталти план	Январти план
Ҫӗмӗрле	7,2	23,8	7,2	22,1
Вӑрнар	8,6	23,6	15,9	49,4
Йӗпреҫ	10,9	23,7	8,2	27,0
Буинскинчи вӑрман завочӗ	7,1	18,9	7,4	23,5
Киря	14,2	40,5	7,1	21,5
Улатӑр	18,5	49,1	13,4	41,7
Шӑмӑршӑ	9,9	28,8	5,9	20,2
Алтышеври вӑрман завочӗ	9,8	29,4	8,9	29,6
Пӗтӗмпе	10,8	30,3	9,6	30,3

Йӗлтӗр спорчӗ—чӑтӑмлӑх хӑнӑхӑвӗ паракан чи лайӑх средство

Физкультурӑн научно-исследовательски институчӗн физиологи лабораторийӗ туса ирттернӗ опытсем ҫакна кӑтартса панӑ: йӗлтӗр спорчӗпе ӗҫлекен ҫынсен чӑтӑмлӑхӗ пуринчен те лайӑхрах ӳссе пырать. Ку вӑл ҫаплах пулмалла та ӗнтӗ. Вӗҫӗмренех темиҫе сехете пыракан ӗҫре йӗлтӗрҫӗн хӑйӗн организмне ҫапла ӗҫлеттерме пӗлмелле: чӗре вӗҫӗмренех кирлӗ пек ӗҫлетӗр, тӗрӗс сывламалла пултӑр т. ыт. те.

Институтӑн ятарласах организациленӗ, куҫса ҫӳрекен лабораторийӗ чупакансене е йӗлтӗрҫӗсене сӑнаса опытсем тӑвать.

Сӑнавсем туса ҫакна палӑртнӑ: вӑрӑм дистанцине чупса тухакан ҫын пӗр минутӑра 2 литр кислород сывласа илет, вӑрӑм дистанцине чупса тухакан йӗлтӗрҫӗ—3,5 литр. Йӗлтӗрпе ҫӳрекен спортсменӑн организмӗ питех те пысӑк нагрузкӑна вӑрӑм вӑхӑт хушши чӑтма пултарать. Йӗлтӗрпе чупнӑ чухне энерги нумай пӗтет, анчах та организм час ывӑнмасть. Ҫакӑн сӑлтавӗ акӑ мӗнре: йӗлтӗрҫӗн пӗтӗм организмӗ ӗҫе кӳлӗнет—пур шӑнӑрсем те пӗр тимлӗн ӗҫлеҫҫӗ. Ут-тирӗн пур пайӗсем те энергине пӗр виҫепе расходлаҫҫӗ, ҫакӑнпа вара чӗре ӗҫне ҫӑмӑллатаҫҫӗ.

Институт ӗҫӗсем ҫакна кӑтартса параҫҫӗ: йӗлтӗр спорчӗ—чӑтӑмлӑх хӑнӑхӑвӗ паракан чи лайӑх средство. Йӗлтӗр ҫинче чӑтӑмлӑ пулнӑ спортсмен ытти условисенче те, кирек мӗнле йывӑр условисенче те, чӑтӑмлӑ, тӳсӗмлӗ пулать. Сӑртлӑ, ҫырма-ҫатраллӑ вырӑнсенче йӗлтӗрпе лайӑх ҫӳреме пӗлекен ҫын—хӑюллӑ, правур, вӑйлӑ. Йӗлтӗр спорчӗ ӑна чаплӑ пахалӑхсем—тӑван ҫӗршыва хӳтлекен боецӑн чаплӑ пахалӑхӗсене парать.

Январӗн 17-мӗш. (ТАСС).

Пӗр ялти вулав ҫурчӗ

Пояндайкино—пӗчӗк ял мар, кунта 200 кил ытла. Ялта туллимар вӑтам шкул, трахпункт, акушерски пункт, ларек, вулав ҫурчӗ, клуб пур. Шутласан культурӑллӑ вӑй ҫителӗклӗ темелле. Учительсем кӑна пӗтӗмпе 8 ҫын.

Анчах ялти ӗҫсыннисем хушшинче культурӑллӑ-масӑллӑ ӗҫе мӗнле организациленӗ-ха вӗсем?

— Начар ӗҫлеҫҫӗ. Хӑш чухне тӗлӗнетпӗр вара, тем тӑвать ялти актив. Вуламалли ҫурта пыратӑн—вӗсем ҫук, пухусенче — каллех сахал. Калаҫусем ирттермеҫҫӗ,—теҫҫӗ колхозниксем.

Тӗрӗс-и ку? Тӗрӗс! Ӑна ӗнтӗ вулав ҫурчӗ мӗнле ӗҫлесе пынинчен те курма пулать. Чӑнах, вулав ҫурчӗн заведующийӗ Попов каланӑ тӑрӑх, вӗсем «ничево» ӗҫлеҫҫӗ. Вулав ҫуртне хаҫат-журналсем килсе тӑраҫҫӗ, библиотека, домино, хут купӑс, биллиард пур. Ҫуллахи вӑхӑтра бригадӑсенче темиҫе калаҫу туса ирттернӗ, стена хаҫачӗ кӑларнӑ.

— Халӗ тата мӗн тӑватӑр?

— Халӗ, ну, мӗнех тумалла.

Колхозниксем хаҫат-журнал вулама килеҫҫӗ, нумаях пулмасть оборона значокӗсем парас тӗлӗшпе кружоксем организацилерӗмӗр. Хӑшпӗр чухне колхозниксене хаҫатсем вуласа паратпӑр,—ответлерӗ Попов юлташ.

Колхозӑн клуб япӑх мар, унта 100 ҫын ытла вырнаҫать. Халӗ темшӗн вара ҫавӑнпа усӑ курмаҫҫӗ. Эрнере пӗрре, сивӗрех ҫанталӑкра унтан та кая, вутӑ хутса ӑшӑтаҫҫӗ те танци тӑваҫҫӗ. Урӑх нимӗн те ҫук. Ҫитменнине тата клуба илемлетмен. Пысӑк залра ик-виҫӗ тенкел лараҫҫӗ, урайне шӑлса тасатман, Октябрь уявӗ вӑхӑтӗнче ҫыпӑҫтарнӑ лозунгсем тӗтӗмпе сарӑхса кайнӑ. Камах пырса лартӑр-ха ҫак илемсӗр сивӗ пӳлӗме...

Акӑ тата вулав ҫурчӗ. Вӑл ялсовет канцелярипе юнашарах. Йӗркелӗх пулмалла кунта. Анчах мӗн куратпӑр-ха: 4—5 ҫын сӗтел тавра кӑшӑл ҫаврӑнӑ та доминолла выляҫҫӗ. Кашнин ҫӑварӗнченех вӗҫӗмсӗр табак тӗтӗмӗ пашлатса тухать. Пӳлӗм табак тӗтӗмӗпе тулнӑ.

— Мӗншӗн-ха кун пекех туртмалла. Ку вулав ҫурчӗ вӗт,—ыйтрӑмӑр эпир.

— Ничево. Паян кунта ирӗк, ялсовет канцеляринче ӗҫлекенсем ҫук, исполком председателӗпе секретарӗ те район центрне кайрӗҫ,—ответлерӗ сӗтел ҫине таяннийӗсенчен пӗри.

— А, Попов кунта вӗт?

— Вӑл чармасть. Уншӑн пулсан мӗн. Чӗлӗм тӗтӗмне уйрӑмах ялсовет исполкомӗн секретарӗ Поклаков кураймасть, туртнине курсан ятлаҫать,—терӗҫ вӗсем.

Ҫапла иккен, вулав ҫуртӗнчи йӗркесӗрлӗхсене ялсовет ҫеҫ асӑрхать, вулав ҫурчӗн заведующийӗ, унти работниксем ҫуккипе усӑ курса, чӗлӗм туртмалли вырӑн туса хурать. Питех те тӗлӗнмелле, анчах фактсем куҫ умӗнче, пытарма ҫук.

Колхозниксемпе колхозницӑсем пушӑ вӑхӑта культурӑллӑ, лайӑх ирттересшӗн. Вӗсем ҫӗнӗ хаҫат-журналсем, кӗнекесем вуласшӑн, шашка-шахматла, биллиардла вылясшӑн, тӗрлӗ ыйту тӑрӑх докладсем, калаҫусем итлесшӗн, кино, спектакль курасшӑн. Ҫавсене пурнӑҫлама вӑй ҫук-ши вара ҫак пысӑк ялта.

— Условисем пур, анчах ӗҫлеме ӳркенеҫҫӗ,—терӗ пӗр ватӑ колхозник.— Астӑватӑп, кӑшт ӗлӗкрех, 7—8 ҫул каялла, учительсем тӑтӑшах калаҫусем туса ирттеретчӗҫ. Халӗ вӗсене те курмастпӑр.

Чӑнах та вулав ҫурчӗ вӗсене хӑй тавра явӑҫтармасть, ӗҫе хутшӑнтармасть. Итлемӗҫ-ши вӗсем пӗр-пӗр тема тӑрӑх колхозниксене доклад туса пама ыйтсан. Тӑрӑшсан, паллах, ӗҫ пулать. Ку тӗлӗшпе ӗҫе пуҫарса, ӑна ертсе пыни ҫеҫ кирлӗ.

Юлашки вӑхӑтра вулав ҫуртне ҫӳрекенсем те сахалланчӗҫ. —Ҫав ҫавах усӑсӑр ларатӑн та унта, мӗнех ахальтен вӑхӑта ирттерес ,—теҫҫӗ колхозниксем.

Вулав ҫурчӗн библиотекинче 613 кӗнеке ҫитет. Анчах вӗсенчен чылайӗшӗ кивелнӗ, ҫӗннисем сахал. Колхозниксем киввине вуласшӑн мар. Биллиарда таҫта пытарса хунӑ, хут купӑсӗ те Попов килӗнче выртать.

Вулав ҫурчӗ япӑх ӗҫленишӗн комсомол организацийӗ те айӑплӑ. Ыйтасчӗ унтан: мӗнех тунӑ-ши вӑл ӗҫе лайӑхлатас енӗпе.

Хар. ЛИСИН.

КӖСКЕН

Путевкӑсем илме 106 пин тенкӗ уйӑрнӑ. Вӑрман касас тата йывӑҫсене кӑларас ӗҫри рабочисен профсоюзӗн обкомӗ 1941 ҫулта рабочисен кану вӑхӑтне ирттерме паракан укҫа-тенкӗ хисепӗ иртнӗ ҫулхинчен нумай ӳснӗ. Рабочисем валли путевкӑсем илме иртнӗ ҫулта 88 пин тенкӗ усӑ курнӑ пулсан, 1941 ҫулта 106 пин тенкӗ пӑхнӑ. Кунсӑр пуҫне канмалли ҫуртсене каймалли путевкӑсем илме 100 пин тенкӗ уйӑрса панӑ.

Ҫавӑн пекех рабочисен ачисен ҫуллахи кану вӑхӑтне ирттерме те кӑҫал иртнӗ ҫулхинчен икӗ хут ытларах укҫа-тенкӗ уйӑрнӑ. Пионерсен лагерӗсене ирттерме 96 пин тенкӗ уйӑрнӑ.

Клевертан пысӑк тупӑш илнӗ. «Победа колхоз (Пӑрачкав р.) государствӑна 101 пин тенкӗлӗх клевер вӑрлӑхӗ панӑ. Ҫак колхозра 102 хуҫалӑх. Клевер вӑрлӑхӗ сутса илнӗ тупӑш кашни хуҫалӑх пуҫне 1000 тенкӗне яхӑн тивет.

Стахановецсем экран ҫинче. Шупашкарти тир-сӑран заводӗнчи стахановецсем Жуковпа Соснин юлташсем партин XVIII конференцийӗ ячӗпе пӗр-пӗрин хушшинче социализмлӑ ӑмӑрту договорӗ тунӑ. Вӗсем февралӗн 15-мӗшне хӑйсен пӗрремӗш кварталти планне 120 процент тултарма пулнӑ.

Хусанти киностудийӗн Шупашкарти пункчӗ Жуковпа Соснин стахановецсем ӑмӑрту договорне алӑ пусса ҫирӗплетнине кинопленка ҫине ӳкернӗ.

Михайлова юлташ смени малта пырать

ҪӖМӖРЛЕ. (Хамӑр корр.) «Труженик» заводра январь уйӑхӗнчи производство планне тултарса пырас тӗлӗшпе мастер Михайлова юлташ ертсе пыракан катка-пичке цехӗ малта пырать. Цех коллективӗ вӑтамран шутласан плана кашни кунах пӗрре ҫурӑ хут ытла ирттерсе тултарать. Январьти малтанхи вунӑкунлӑх плана вӑл 185 процент тултарнӑ.

— Пире хамӑра кирлӗ материалсене малашне те хальхи пекех парса тӑрсан эпир квартал планне партконференци уҫӑлнӑ тӗле ытлашшипех тултарма пулатпӑр. Ҫакӑ пирӗн конференци умӗнхи обязательство,—теҫҫӗ цехри стахановецсем.

Хальхи вӑхӑтра цехра нормӑна 150—200 процент тултарса ӗҫлекенсем сахал мар, нормӑна тултарайманнисен хисепӗ пӗрерӗн ҫеҫ шутланать. Паллӑ стахановец Алексей Ялфутин кашни кунах хӑйӗн ӗҫ нормине икӗ хутран кая мар ирттерсе тултарать, продукцине отлично пахалӑхпа туса кӑларать.

1941 ҫулти 1-мӗш кварталти механизм вӑйӗпе вӑрман турттарас плана мӗнле тултарса пынине кӑтартакан сводка

(Январӗн 15-мӗшне процентпа)

Мехлеспунктсем	Кварталти плана	Январьти плана
Кӑмашкари	7,4	19,8
Сӑрӑри	6,6	19,5
Чарклӑри	8,0	20,0
Чернореченскри	15,3	37,2
Кирери	9,2	24,1
Атратьри	5,0	10,1
Соловьевскри	12,7	33,0
Шӑмӑршӑри	6,1	15,8
Алтышеври	2,8	5,7
Пӗтӗмпе	8,5	22,2

Художество совечӗн ларӑвӗнче

Ҫак кунсенче искусство ӗҫӗсен управленийӗ ҫумӗнчи художество совечӗн ларӑвӗ пулса иртрӗ. Унта Чӑваш АССР Совнаркомӗн председателӗн заместителӗ Харитонов юлташ, писательсем, поэтсем тата искусство работникӗсем пулчӗҫ.

Художество совечӗ республикӑри театрсен пултарулӑхӗн смотрне хатӗрленесси ҫинчен халӑх творчестви ҫурчӗн начальникӗн Лазарев юлташӑн докладне итлерӗ.

Республикӑра 400 драмкружок шутланса тӑрать. Ҫак хисепрен республикӑри театрсен пултарулӑхӗн смотрне 260 кружок кӑна хутшӑннӑ.

Драмкружоксен пултарулӑхӗн вырӑнсенчи смотрне пур районсенче те мар туса ирттернӗ. Ларура тухса каланакансем хӑшпӗр районсенче ҫак ӗҫе начар хатӗрленсе пынине палӑртрӗҫ. Чӑваш АССР Совнарком председателӗн заместителӗ Харитонов, писательсем: Кӑлган, Саламбек, Ялавин т. ыт. юлташсем те театрсен, драмкружоксен пултарулӑхӗн смотрне ирттерес ӗҫе вӑйлатма, массӑпа таччӑн ҫыхӑнса ӗҫлеме кирли ҫинчен каларӗҫ.

Художество совечӗ ӗҫри ҫитменлӗхсене пӗтерес тӗлӗшпе нумай ӗҫсем тума палӑртрӗ. Театрсен пултарулӑхӗн смотрне ирттерес ӗҫре пулӑшса пыма искусство работникӗсене районсене яма йышӑннӑ. Вӗсем драмкружоксене ӗҫлеме практикӑллӑ кӑтартусем параҫҫӗ. Халӑх творчестви ҫурчӗ ҫумӗнче ятарласа бюллетеньсем кӑларса тӑмалла. Бюллетеньсем ҫинче лайӑх ӗҫлекен драмкружоксен ӗҫне, драмкружоксен пултарулӑхӗн смотрӗ мӗнле пыни, смотра мӗнле организациленни т. ыт. ҫинчен те ҫутатма палӑртнӑ.

Агаков, Ухсай, Шавлы т. ыт. писательсем те хӑйсем тума палӑртнӑ ӗҫсем тата пьесӑсем ҫырма хатӗрленни ҫинчен каласа пачӗҫ. Вӗсем кучухнехи пурнӑҫа кӑтартакан пьесӑсем те нумай ҫырма тытӑнни ҫинчен каларӗҫ.

Н. ЭЛЛЕ.

Тӑлӑх ачасене тумтирсем илсе панӑ

ШАМАРША. Районри ҫутӗҫ пайӗ тӑлӑх ачасене шкулта вӗренме пулӑшса пырать. Нумаях пулмасть тӑлӑх ачасене 14 пальто тата ытти тумтирсем те илсе панӑ.

М. КУЗЬМИН.

СУД

Вӑрланӑшӑн—5 ҫуллӑха тӗрмене

ШАХАСАН. Тури Сурӑм ялӗнчи Василий Николаев нумай вӑхӑт хушши ниҫта та ӗҫлемесӗр, колхоз пурлӑхне ҫаратса пурӑннӑ. 1939 ҫулта колхоз утарӗнчен тӑватӑ хутчен пыл ҫаратнӑ. Кунсӑр пуҫне 1940 ҫулта хӑйсен ялӗнчи В. Корнилов колхозник ӗнине вӑрласа Канаш базарне кайса сутнӑ. Хӑйӗн киревсӗр ӗҫӗсене шыраса тупасран хӑраса, килне таврӑнмасӑр тарса ҫӳренӗ.

Шӑхасан районӗнчи 1-мӗш участокри халӑх сучӗ В. Николаева пиллӗк ҫуллӑха тӗрмене хупмалла, вӑл ҫаратнӑ япаласен хакне шыраса илмелле тунӑ.

Вас. Яковлев.

Ответлӑ редактор
Р. О. МАЛЮТИН.

В РЫБНУЮ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ
ДАЛЬНЕГО ВОСТОКА
ПРОИЗВОДИТСЯ
НАБОР РАБОЧИХ
(одиночки и семейные)
РАЗНЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ:

бондари, плотники, судоплотники, пильщики, столяры, штукатуры, слесаря, токаря, промрабочие на постоянную и сезонную работу.

Оформление производится в районах ЧАССР райинспекторами.

ПРОЕЗД в ДВК и ОБРАТНО БЕСПЛАТНЫЙ.

Перед отправкой выдаются суточные и аванс в счет под'емных, на месте рабочие обеспечиваются жилплощадью.

ПЕРВЫЙ ЭШЕЛОН ОТХОДИТ
10 ФЕВРАЛЯ 1941 ГОДА,
к эшелону прицепляется вагон-лавка.

О подробностях справляться в районах у райинспекторов, а в Чебоксарах в „Рыбпромкадрах"—телефон № 6—28.

2-1

Редакци адресӗ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. **Телефонсем:** редакторӑн—0—67, редактор заместителӗн —3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, экономика пайӗн—0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн —2—30, «Капкӑн» тата «Ӗҫхӗрарӑмӗ» журналсен [illegible]—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӑн—0—85, издательство заведующийӗн—5—38, конторӑн—0—23.

НТ 2242

Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 2. Ф. Б. 9×84 п. л.